

1922_Az_Əyani_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1922 İqtisadi nəzəriyyələr və məktəblər

1 İqtisadi nəzəriyyənin inkişafının əsas istiqamətlərindən biri yanlıştır:

- ekonomiks
- merkantilizm
- klassik siyasi iqtisad
- qədim dövrün iqtisadi təlimləri
- marksist siyasi iqtisad

2 İqtisadi nəzəriyyənin ilkin inkişaf mərhələlərini tarixi ardıcılıqla göstərin:

- klassik məktəb, marksizm, merkantilizm, fiziokratizm
- fiziokratizm, klassik məktəb, marksizm, merkantilizm
- merkantilizm, fiziokratizm, klassik məktəb, marksizm
- qədim dövr, orta əsrlər, merkantilizm, fiziokratizm
- merkantilizm, marksizm, klassik məktəb, fiziokratizm

3 Bazar iqtisadiyyatı dövrünün iqtisadçıları nəyə üstünlük verirdilər?

- ticarət kapitalına
- natural təsərrüfat münasibətlərinə
- sənaye kapitalına
- əmtəə-pul münasibətlərinə
- sələm kapitalına

4 Həddi və vaxtı müəyyən olunmuş malın qırxdan bir hissəsi hansı vergidir?

- cizyə
- fitrə
- xüms
- zəkat
- xərac

5 Əldə olunan qənimət, qazanc və illik gəlirin beşdə bir hissəsi hansı vergi növüdür?

- cizyə
- zəkat
- xərac
- xüms
- fitrə

6 Aşağıdakılardan hansı torpaq vergisidir?

- xüms
- cizyə
- fitrə
- xərac
- zəkat

7 Orta əsrlərdə hansı iqtisadçılar iqtisadi məsələlərə aid əsər yazmışdır:

- İbn-Xəldun, İ.Nəsimi
- N.Gəncəvi, N.Tusi
- N.Tusi, M.Fizuli
- Nizami-al Mülk, N.Tusi
- İbn-Xəldun, M.Füzuli

8 Müqəddəs dini kitabların təhlil dairəsinə daxil deyil:

- əməyin sərvətin və mülkiyyətin əsas mənbəyi olması
- materialist baxışların inkar olunması
- sələmçiliyin qeyri-təbii sayılması
- bunların hamısı doğrudur
- ruh fəlsəfəsinin əsas götürülməsi

9 İslam dini iqtisadi problemlərinin mahiyyətində nə dururdu:

- aşkarlıq prinsipi
- tarazlıq prinsipi
- sələmçilik prinsipi
- nadirlik prinsipi
- faydalılıq prinsipi

10 İslamın müqəddəs kitabı “Qurani-Kərim”də nəyə icazə verilmir:

- xüsusi mülkiyyətə, azad sakıblığa, sələmçiliyə
- azadlıq və bərabərliyə
- xüsusi mülkiyyət və azad sakıblığa
- sələmçiliyə, faiz almaq məqsədi ilə borc verməyə
- alqı-satqıya, ticarətlə məşğul olmağa

11 Müsəlman dövlətlərində yaşayan qeyri-müsəlmanlardan alınan can vergisi hansıdır?

- zəkat
- xərac
- fitrə
- cizyə
- xüms

12 Orucluğu başa çatması ilə ehtiyacını ödəyənlərin hər birinə 3 kq buğdaya, xurmaya, qarğıdalıya və s. bərabər tutulan məbləğ hansı vergidir?

- cizyə
- xərac
- zəkat
- fitrə
- xüms

13 Azərbaycanda ilkin iqtisadi fikir və təsəvvürlər nədə öz əksini tapmışdır:

- “Siyasətnamə”də
- “Əxlaqi-Nasir”də
- “Kitabi-Dədə Qorqud”da
- “Avesta”da
- “Müqəddimə”də

14 Azərbaycan xalqının iqtisadi fikirləri haqqında ilk məlumatı hansı mənbədən alırıq?

- Xürrəmilər hərəkatından
- nağıllardan
- Məzdəkizmədən
- «Avesta»dan
- «Qurani-Kərim»dən

15 Xammurapinin islahatlarında qulların borc verilməsi hansı müddəti əhatə edirdi?

- altı il
- beş il
- iki il
- üç il
- dörd il

16 Kim dövlətin gücünü əhalinin rifahında, müdafiə qüdrətində və dövlətə etibar etməyində görürdü?

- Platon
- Aristotel
- İbn Xəldun
- Konfutsi
- Makiavelli

17 N.Tusi «İctimaiyyət»i necə izah edirdi?

- kənd təsərrüfatıdır
- qəbilələr toplusudur
- ayrı-ayrı ailələr qrupudur
- ictimai əməklə birləşən və istehsalı ən kamil təşkil edən insanlar münasibəti sistemidir
- şəhər təsərrüfatıdır

18 Cəmiyyətin iqtisadi quruluşu, iqtisadi münasibətləri haqqında mükəmməl nəzəriyyə yaradan ilk Azərbaycan iqtisadçısı kim olmuşdur?

- H.Zərdabi
- N.Gəncəvi
- M.F.Axundov
- N.Tusi
- N.Vəzirov

19 Təkrar istehsal nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- A.Smit
- U.Petti
- K.Marks
- F.Kene
- F.Akvinski

20 İslamın müqəddəs kitabı olan «Qurani-Kərim»də hansı fəaliyyət qadağan edilir?

- alqı-satqı, ticarətlə məşğul olmaq
- azadlıq və bərabərlik
- yoxsulluq və onun aradan qaldırılması
- borc verib faiz almaq, sələmçilik

xüsusi mülkiyyət və azad sahibkarlıq məsələləri

21 N.Tusi iqtisad elminin hansı metodlarından istifadə etmişdir:

- tarixi-məntiqi metod
- müqayisəli təhlil
- elmi abstraksiya və deduktiv təfəkkür metodu
- elmi abstraksiya və induktiv təfəkkür metodu
- iqtisadi -riyazi üsullar

22 N.Tusi iqtisad elminə hansı tərifini vermişdir:

- heç biri düz deyil
- məhsuldar qüvvələrlə, istehsal münasibətlərinin vəhdətini öyrənən elm
- məhdud resurslar şəraitində insanların davranışını öyrənən elm
- istehsalı ən kamil təşkil edən insanlar münasibəti sistemini öyrənən elm
- insanların hüdudsuz tələbatını öyrənən elm

23 Aşağıdakı əsərlərdən hansı N.Tusiyə məxsusdur:

- "Siyasət"
- "Siyasətnamə"
- "Müqəddimə"
- "Maliyyə haqqında traktat"
- "Qanunlar"

24 Aristotel və F.Akvinski pulu necə izah edirdilər?

- tədiyyə vasitəsidir
- insanlar arasında olan sövdələşmənin nəticəsidir
- qeyri-məhsuldar əmtədir
- tədavül vasitəsidir
- kortəbii meydana gələn əmtədir

25 "Arxaşastra" traktatında hansı elmin öyrənilməsi nəzərdə tutulmamışdır?

- iqtisadiyyat
- dini təlim
- fəlsəfə
- riyaziyyat
- idarəetmə

26 "Arxaşastra" traktatında kimlərin vergilərdən azad olunması göstərilirdi?

- mizdlü əməklə məşğul olanların
- hökmdarların
- tacirlərin
- dini təlimin ən aparıcı nümayəndələrinin
- nəzarətçi məmurların

27 "Özün-özünü dərk et" tezisinin müəllifi kimdir?

- Aristotel
- Demokrit
- Ksenofont
- Sokrat

Platon

28 Aşağıda adları qeyd olunan əsərlərdən hansı Platona aiddir:

- "Nikomaxun etikası"
- "Siyasət"
- "Afina siyasəti"
- "Qanunlar"
- "Ev qurumu"

29 Orta əsrlərin iqtisadi fikri hansı iqtisadi münasibətlərin təsiri altında formalaşmışdır:

- hadisə və proseslərə sxolastik yanaşma
- natural xarakter daşıyan feodal iqtisadiyyatının mövcudluğu
- dini ideologiyanın hökmranlıq edilməsi
- bunların hamısı doğrudur
- iqtisadi biliklərin teleoloji xarakter daşması

30 Aşağıdakı fikirlərdən hansı N.Tusiyə aiddir:

- cəmiyyətdə sərvət yalnız pul formasında çıxış edir
- O, ticarət azadlığını müdafiə etmişdir
- qeyri-bərabərlik təbiətindən irəli gəlir və onu aradan qaldırmaq mümkün deyil
- O pulun dəyəri ilə əmtəələrin dəyəri arasındakı əlaqəni düzgün dərk etmişdir
- iqtisadi inkişafın yolu natural təsərrüfatdır

31 Platon hesab edirdi ki, dövlət üç təbəqədən ibarət olmalıdır ki:

- fironlar, kahinlər, zadəganlar
- torpaq mülkiyyətçiləri, məhsuldar sinif, bəhrəsiz sinif
- kapitalistlər, proletariat, xırda burjuaziya
- hökmdar və filosoflar, hərbiçilər və əkinçilər, sənətkarlar və tacirlər
- fəhlələr, kəndlilər, sənətkarlar

32 Aristotelin iqtisadi görüşləri elə dövrdə formalaşmışdır ki:

- həmin dövrdə torpaq sahələrinin bir qrup adamların əlində cəmlənməsi, əhalinin bir qrupunun isə var-yoxdan çıxmasına səbəb olmuşdur
- həmin şəraitdə icma quruluşu dağılmağa, quldarlıq inkişaf etməyə başlamışdır
- həmin dövrdə polis dövlət quruluşu əmələ gəlmiş, ziddiyyətlər kəskinləşmişdir
- həmin şəraitdə quldarlıq cəmiyyəti dərin böhranlara, polisey dövlət qurumu tənəzzülə məruz qalmışdır
- həmin dövrdə dövlət təsərrüfatının möhkəmlənməsi, onun ölkənin iqtisadi həyatına olan müdaxiləsi güclənmişdir

33 Ibn Xəldun «Müqəddimə» əsərində Şərqi inkişafını hansı mərhələlərə bölürdü?

- yeddi
- altı
- dörd
- üç
- beş

34 Avestanın əsas müddəələrindən biri yalnızdır:

- torpağa məhəbbət, onun münbütliyünün artırılmasına, məhsuldarlığın yüksəldilməsinə böyük əhəmiyyət verilməsi

- həyatın xeyirəçilik və ədalət qanunları əsasında qurulması xüsusi yer tutur
- əkinçilik və suvarma işlərinin köməyi ilə maddi istehsalın inkişafı xüsusi yer tutur
- bütün insanlar üçün mülkiyyət hüququnun yaradılması
- dövrün məhsuldar qüvvələri və istehsal münasibətlərinin vəziyyəti əks olunmuşdur

35 Aşağıdakı fikirlərdən hansı N.Gəncəviyə aiddir:

- O, sərvət haqqında məsələni qoyur, lakin onu iqtisadi deyil, fəlsəfi, etik baxışdan nəzərdən keçirir
- O, dövlət başçısının şəxsiyyətinə xüsusi diqqət yetirir. Onun ideali ədalətli, mərhəmətli, vətəndaşlara qayğı keyfiyyətlərinə malik hökumətdir
- O, sosial ədalətsizliyə, onunla əlaqədar fikirlərə əsaslanan feodal rejiminə qarşı üsyan edirdi
- O, elmi biliyin, təhsilin cəmiyyətin ən mühüm sərvəti, əmək bölgüsünün isə sərvətin artmasının əsas amili hesab edirdi
- O, feodal quruluşunu tənqid etsə də onun dağılmasının əleyhinə idi

36 Aşağıdakı fikirlərdən hansı Ş.İ.Xətəiyə aid deyil:

- ölkə daxilində və xaricində ticarətin inkişafı üçün şəraitin yaradılması
- ölkə daxilində sosial münaqişələrin ləğvi
- vergi islahatları yolu ilə siniflərin mənafelərinin balanslaşdırılması
- Onun əsərlərində dövlət idarəsi məsələsi nəzərdən keçirilir və belə nəticəyə gəlir ki, hər bir istehsalçı öz qabiliyyətinə görə müəyyən növ iş üzrə ixtisaslaşmalıdır
- ticarət yollarının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi

37 İlk dəfə hansı iqtisadi məktəb kənd təsərrüfatında təkrar istehsal və gəlirin bölgüsünü tətqiq etmişdir?

- marksizm
- merkantilizm
- keynsçi
- fiziokratlar
- monetarizm

38 «Siyasi iqtisad» termininin müəllifi kimdir?

- K.Marks
- Aristotel
- F.Akvinski
- A.Monkretyen
- A.Smit

39 Merkantilistlər sərvətin hansı yolla artırılmasını əsas götürürdülər?

- xərclərin azaldılması
- xarici investisiyaların artımı
- idxalın ixracdan üstünlüyü
- ixracın idxaldan üstünlüyü
- istehsalın üstünlüyü

40 Merkantilistlər iqtisadiyyatın hansı sahəsini öyrənirdilər?

- sənayeni
- istehsal sferasını
- istehlakçıların tələbatını
- tədavül sferasını
- pul tədavülünü

41 Himayəçilik siyasətini ilk dəfə kim təklif etmişdir:

- neoklasiklər
- fiziokratlar
- ilkin merkantilistlər
- yetkin merkantilistlər
- marjinalistlər

42 F.Kene fermerləri cəmiyyətin hansı sinfinə aid edirdi?

- bəhrəhiz sinfə
- mülkiyyətçi sinfə
- qeyri-məhsuldar, səmərəsiz sinfə
- məhsuldar sinfə
- fəhlə sinfinə

43 F.Kenenin fikrincə «Xalis məhsul» harada yaranır?

- sənayedə
- ticarətdə
- sənətkarlıqda
- kənd təsərrüfatında
- tədavüldə

44 Təkrar istehsal nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- A.Smit
- U.Petti
- K.Marks
- F.Kene
- F.Akvinski

45 Hansı elmi istiqamət dövlətin əsas məqsədini ticarətin həvəsləndirilməsi və daxili bazarın müdafiə edilməsində görürdü?

- marjinalizm
- burjua siyasi iqtisad
- proletar siyasi iqtisad
- merkantilizm
- fiziokratlar

46 Ticarət burjuaziyasının mənafeyini ifadə edən iqtisadi nəzəriyyəyə aiddir:

- monetarizm
- fiziokratlar nəzəriyyəsi
- marjinalizm
- merkantilizm
- klassik siyasi iqtisad

47 Aşağıdakılardan hansı ilkin Merkantilistlərin tədqiqatına aid deyil:

- ticarətçilərin mənafeyini ifadə etmək
- ixrac olunan əmtəələrə maksimum yüksək qiymət qoymaq
- əmtəələrin idxalını məhdudlaşdırmaq
- aktiv ticarət balansını irəli sürmək

- qızıl və gümüşün ölkədən çıxarılmasına imkan verməmək

48 Aşağıdakılardan hansı yetkin Merkantilistlərin tədqiqat obyektinə aid deyil:

- nisbətən aşağı qiymətlə xarici bazarların cəlb edilməsi
 ticarət balansını idəyalarının irəli sürülməsi
 miqdar nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
 xalis məhsul haqqında təlimin yaranması
 monetarizm nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi

49 F.Akvinskinin «ədalətli qiymət» nəzəriyyəsində əmtəə dəyərinin əsasında nə dururdu:

- mənəvi-etik prinsiplər
 istehsal xərcləri
 əmək məsrəfləri
 istehsal xərcləri kübar ailələrin yaşayış təminatı
 tədavül xərcləri

50 Tarixən birinci olan iqtisadi nəzəriyyə məktəbi:

- neoliberalizm
 keynsçilik
 klassik siyasi iqtisad
 merkantilizm
 fiziokratlar

51 Rentanı təbii qüvvələrin bəxşişi hesab edirdilər:

- marjinalistlər
 merkantilistlər
 marksistlər
 fiziokratlar
 keynsçilər

52 Kanonistlərin baxışlarında xüsusi yer tutmuşdur:

- faydalılıq+nadirlik
 qiymətin əsas mənbəyi kimi faydalılıq
 "ədalətli qiymət" ideyası
 hamısı düzdür
 pul kapitalının qeyri-məhsuldarlığı

53 F.Akvinskinin fikirlərindən biri yanlışdır:

- O, sosial bərabərliyə cəhd göstərməyi çox ciddi mühakimə etmişdir
 pul pul törədə bilmir, onun qazanc əldə etmək üçün istifadə edilməsi mümkün deyil
 O, təbii və bazar qiymətləri arasında əsaslı fərq olduğunu söyləmişdir
 puldan gəlir əldə etmək və ya faiz götürməklə əməksiz və torpaqsız varlı olmaq olar
 O, fiziki və əqli əmək arasında fərq qoyub, insanların ictimai statusunun onunla müəyyən edildiyini güman etmişdir

54 Merkantilistlərin xarakterik xüsusiyyətinə aid deyil:

- cəmiyyətin sərvətinin pulla, qızilla eyniləşdirilməsi
 milli dövlətlərin meydana gəlməsi prosesinin iqtisadi-nəzəri əsaslandırılması hallarının olması
 "Siyasi iqtisad" anlayışının elmi dövriyyəyə gətirilməsi

- cəmiyyətdə tarazlıq vəziyyətinin saxlanılmasında azad rəqabətin rolu
- bazar münasibətlərinin formalaşması və inkişaf etmiş Avropa ölkələrində onun klassik siyasi iqtisadla əvəz olunması spesifikliyini əsaslandırmışlar

55 Aşağıdakılardan hansı Merkantilistlərin nöqsanı deyil:

- Onlar kapital yığılmasını mübadilənin, xarici ticarətin törəməsi kimi başa düşürdülər
- Onlar mübadiləni öz təbiətinə görə qeyri-ekvivalent sayırdılar
- Onların nəzəriyyəsində izafi dəyər ticarət mənfəəti formasında təzahür edir
- Onlar bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinin formalaşmasının klassik siyasi iqtisadla əvəz olunması spesifikliyini əsaslandırırdılar
- Onlar cəmiyyətin sərvətini pulla eyniləşdirirdilər

56 Kanonistlərin baxışlarında xüsusi yer tutmuşdur:

- faydalılıq+nadirlik
- qiymətin əsas mənbəyi kimi faydalılıq
- "ədalətli qiymət" ideyası
- hamısı düzdür
- pul kapitalının qeyri-məhsuldarlığı

57 U.Pettiyə görə dəyəri nə yaradır?

- qənaətcillik
- istehsal xərcləri
- faydalılıq həddi
- əmək məsrəfləri
- nadirlik prinsipi

58 D.Rikardonun vergi konsepsiyasına görə nəyə vergi qoymaq mümkün deyildir:

- sənayeçilərə
- rentaya
- kapital qoyuluşuna
- real əmək haqqına
- istehlakçılara

59 Klassik məktəb sərvətin mənbəyini nədə görürdü?

- sənaye istehsalında
- qızıl və gümüşdə
- kənd təsərrüfatı istehsalında
- ümumiyyətlə istehsalda
- xarici ticarətdə

60 Klassik iqtisadın nümayəndəsi A.Smitə görə kapital:

- insanın əmtəə və xidmətlər istehsalında istifadə olunan biliyi və təcrübəsi, enerjisidir
- əşya deyil, ictimai münasibətdir
- başqa nemət və xidmətlər istehsalına sərf olunan nemətlər ehtiyatıdır
- toplanmış, maddiləşmiş əməkdir
- puldur

61 "Bazarın görünməz əli" ifadəsi kimə aiddir?

- D.Rikardoya

- C.M.Keynsə
- M.Fridmana
- A.Smitə
- A.Marşala

62 Kim sərvətin yaradılmasında əməklə yanaşı, torpağın da iştirak etdiyini göstərmişdir?

- P.Buagilber
- F.Kene
- J.Tyürqo
- D.Rikardo
- U.Petti

63 J.B.Seyin qanunu öz əhəmiyyətini hansı alimin nəzəriyyəsindən sonra itirdi:

- M.Fridmen
- K.Menger
- A.Marşall
- C.Keyns
- C.Klark

64 C.S.Millə görə:

- əmtədə maddiləşmiş əməyin miqdarı, onun istehsal xərcləri ilə şərtlənir
- kapitalın köməyi ilə əməklə istehsal olunan əmtəənin dəyərində kapitalın dəyəri daxil edilməməlidir
- əmək sərvətin yeganə mənbəyidir
- qeyri-məhsuldar əmək xalis əlavə dəyər yaratmır və əməyin qeyri-məhsuldar istifadəsi ilə əldə olunan mənfəət sadəcə olaraq gəlirin yenidən bölgüsüdür
- dəyər əməklə deyil, faydalılıqla müəyyən olunur

65 Aşağıdakı fikirlərdən hansı C.Millə aid deyil:

- O, xüsusi torpaq mülkiyyətinə qarşı çıxmış və onun milliləşdirilməsini tələb etmişdir
- O, torpaq mülkiyyətçilərinin deyil, kapital sahiblərinin mənafeələrini müdafiə etmişdir
- istehsal prosesində iştirak edən maşınların, xammalın, yanacaqın dəyərini yığılmış əmək-kapital kimi götürmüş və onlar işləyərək dəyər yaratdığını söyləmişdir
- dəyər ünsürlərinin və onların gəlirlərinin psixoloji izahını vermişdir
- əmtəənin dəyəri kapitalistin kapital məsrəfləri, əmək haqqına onun sərf etdiyi xərcləri və mənfəəti ilə müəyyən olunur

66 A.Smitə görə hansı sferaya tətbiq olunan kapital daha çox dəyər yaradır?

- təkrar istehsal
- ticarət
- sənaye
- əkinçilik
- istehsal xərcləri

67 A.Smitin bazar haqqında təliminin əsas müddəası:

- yeniliklərin tətbiqi
- əmək bölgüsü
- iqtisadi ehtiyatların məhdudluğu
- görünməz əl nəzəriyyəsi
- əmək dəyər nəzəriyyəsi

68 D.Rikardo dəyəri nəyin əsasında müəyyən edirdi?

- müqayisəli xərclər nəzəriyyəsi
- xərclər nəzəriyyəsi
- faydalılıq nəzəriyyəsi
- əmək nəzəriyyəsi
- reallaşma nəzəriyyəsi

69 D.Rikardoya görə əmək haqqı azalma meylinə niyə görə malikdir?

- əməyin ixtisaslaşdırılmamasına görə
- sahibkarlar fəhlələrin əməyinin qiymətini aşağı salırlar
- maşın və mexanizmlər fəhlələrin əməyini sıxışdırır
- yüksək səviyyəli doğum tempi əmək təklifini artırır
- əmək şəraitinin əlverişli olmamasına görə

70 J.B.Sey istehsal amillərini necə təsnifləşdirirdi?

- əmək və sahibkarlıq qabiliyyəti
- əmək və kapital
- kapital, torpaq, sahibkarlıq qabiliyyəti
- kapital, torpaq, əmək
- əmək və torpaq

71 Sərt qiymət əsasında ümumi tarazlığın saxlanılması-bu hansı qanundur:

- izafi dəyər qanunu
- əmək məhsulunun əmək haqqından üstün artması qanunu
- tələbatın daim artması qanunu
- Sey qanunu
- pul tədavülü qanunu

72 Hansılar klassik iqtisadi məktəbin davamçıları olmamışlar?

- C.R.Mak-Kullax, C.Mill
- S.Sismondi, A.Prudon
- R.Maltus, N.U.Senior
- K.Marks, F.Engels
- F.Bastiya, J.B.Sey

73 Prudon mülkiyyəti necə izah edirdi:

- kimə və hansı miqdarda məxsus olduğunu təsbit edən əmlak münasibətləridir
- resursun özü deyil, resursdan istifadəyə verilən hüquq dəsti və ya pay mülkiyyətidir
- təyinatından asılı olaraq əşyanın faktiki tətbiq edilməsidir
- "Mülkiyyət oğurluqdur", mülkiyyət məhvə məhkumdur, təbiətə və şüura ziddir
- istehsal, bölgü, mübadilə və istehlak prosesində istehsal vasitələrinin və onların köməyi ilə hazırlanan maddi nemətlərin mənimsənilməsidir

74 S.Sismondi siyasi iqtisada necə baxırdı:

- bunların heç biri
- cəmiyyətin istehsal münasibətlərini öyrənən elm kimi
- məhsuldar qüvvələri öyrənən elm kimi
- sərvət və onun artırılması üsulları haqqında elm kimi
- resursların nadirliyini öyrənən elm kimi

75 Klassik məktəbin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- əmək -dəyər nəzəriyyəsi
- iqtisadi liberalizm
- iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimlənməsi
- izafi dəyərin ticarət mənfəəti formasında təzahür etməsi
- azad rəqabət

76 İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi nəzəriyyələrinə aid deyildir:

- monetarist
- neoklassik
- keynsçilik
- fiziokratizm
- neokeynsçilik

77 Aşağıdakılardan hansı A. Smitin tədqiqat obyektinə aid deyil?

- "Görünməz əl" anlayışlar ideyasının elmi dövriyyəyə gətirməsi
- siyasi iqtisadın elmə, iqtisadi biliklər sistemində çevrilməsi
- insanların mürəkkəb təsərrüfat fəaliyyətini idarə edən "iqtisadi insan" ideyasının elmi dövriyyəyə gətirməsi
- kapital yığılmasının ümumi qanununun kəşfi
- xalqın sərvətinin, onun artımının əmək bölgüsünün inkişafından asılılığının əsaslandırılması

78 Aşağıdakılardan hansı A.Smitin tədqiqat obyektinə aiddir:

- təbii və bazar qiymətlərinin fərqləndirilməsi
- iqtisadiyyatın tam sistem kimi müəyyən edilməsi
- pulun miqdar nəzəriyyəsinə üstünlük verilməsi
- sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı
- "iqtisadi insan" kateqoriyasının bazar subyekti kimi öyrənilməsi

79 Aşağıdakı əlamətlərlə səciyyələnən "iqtisadi insan modelinin banisi kimdir:- iqtisadi davranışının səbəblərində şəxsi maraqların müəyyənləşdirici rolu;-iqtisadi subyektin öz işlərində səriştəliyi;-bazar iqtisadiyyatında insanın təsərrüfat fəaliyyətinin əsas səbəbi-rifahın qeyri-pul amilləri nəzərə alınmaqla gəlirin maksimumlaşdırılması:

- C.Mill
- A.Marşal
- C.Bentam
- D.Rikardo
- A.Vaqner

80 A.Smitin mühüm xidməti odur ki,

- o əməyin kapitalist tərəfindən istismar olunduğu fikrini irəli sürmüşdür
- O pis istehsal şəraitindəki əmək məsrəflərini dəyərin tənzimləyicisi hesab etmişdir
- O mənfəəti artıq dəyər adlandırmış onun fəhlə tərəfindən yaradıldığını və kapitalist tərəfindən mənimsəndiyini qeyd etmişdir
- O kapitalizmdə gəlirin dəqiq təsnifatını vermişdir
- o təbii azadlıq sistemində siniflər arasında azalması mümkün olmayan mənafe çatışmamazlığı ilə əlaqələndirmişdir

81 Aşağıdakılardan hansı D.Rikardonun tədqiqat obyektinə aiddir:

- "İqtisadi insan" anlayışının elmi dövriyyəyə gətirməsi

- xalqın sərvətinin əmək bölgüsünün inkişafından asılılığının əsaslandırılması
- sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı
- differensial rentanın mövcudluğunu qəbul etmiş, mütləq rentanı isə inkar etmişdir
- kapitalizmdə gəlirin dəqiq təsnifatının verilməsi: əmək haqqı, mənfəət, renta

82 Aşağıdakılardan hansı D.Rikardonun pul tədavülü haqqındakı fikirlərinə aid deyil:

- qızılın beynəlxalq hərəkətinin mexanizmi
- pulun tədavül sürəti
- pula tələb və onu müəyyən edən amillər
- pulun yığım funksiyası
- kağız pulun qızıla dəyişdirilə bilməsi

83 D.Rikardoya görə:

- həqiqi sərvətin hər cür artımı onda tətbiq olunan əməyin miqdarının hər cür artımı dolayısı torpaqdan əldə olunan rentanın yüksəlməsinə gətirib çıxarır
- fəhlə və torpaq mülkiyyətçiləri bütün şəraitlərdə ictimai sərvətin artmasında maraqlıdır
- əgər mənfəət və əmək haqqı qiymətə münasibətə görə birincidirsə, renta isə ona münasibətdə ikincidir
- iqtisadi inkişafda gəlirin bölgüsü arasında çox sıx əlaqə vardır
- renta qiymət ilə əmək haqqı və mənfəətin fərqidir

84 Klassik siyasi iqtisadın təkamülünün III mərhələsinin nümayəndələri kimlərdir:

- C.S.Mill, K.Marks, F.Engels
- A.Smit, D.Rikardo, U.Petti
- J.B.Sey, T.R.Maltus, K.Marks
- D.Rikardo, J.B.Sey, T.R.Maltus
- C.Mill, J.B.Sey, A.Smit

85 Kim torpağı “sərvətin anasıdır” adlandırmışdı:

- J.B.Sey
- A.Smit
- K.Marks
- U.Petti
- D.Rikardo

86 Kim əmək haqqına əməyin təbii qiyməti kimi baxmış, onun kəmiyyətini zəruri yaşayış vasitələrinin dəyərinə bərabər tutmuşdur?

- C.Mill
- A.Smit
- D.Rikardo
- U.Petti
- J.B.Sey

87 Kimin təlimində izafi məhsul torpaq rentası və faiz formasında çıxış etmişdir:

- S.Sismondi
- A.Smit
- K.Marks
- U.Petti
- T.R.Maltus

88 D.Rikardonun iqtisad elminin metodologiyasına gətirdiyi yenilik:

- eksperiment metodu
- elmi abstraksiya
- iqtisadi təhlil metodu
- müqayisəli təhlil metodu
- statistik-iqtisad metodu

89 J.B.Seyin fikrinə görə:

- doğumun yüksək tempi əhali artıqlığı yaradır
- tələb müvafiq təklif yaradır
- pul təkrar istehsalın müstəqil amilidir
- təklif müvafiq tələb yaradır
- dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi zəruridir

90 J.B.Sey qanunu belədir ki:

- qiymətin artımı təklifin azalmasına gətirib çıxarır
- tələfin, eləcə də tələbin əyrisinin hərəkətləri bazar tarazlığına gətirib çıxarır
- təklif özünün xüsusi tələbini yaradır
- qiymətlərin artımı təklifin çoxalmasına gətirib çıxarır
- əmək haqqı və qiymət çevik hesab olunmur, ona görə də bazar tarazlığının əldə olunmasına əngəl yaradır

91 C.S.Mill mənfəət normasının azaldılmasına əks təsir edən amilləri müəyyən etmişdir. Onlardan biri yanlışdır:

- kapital ixracı
- böhran dövründə kapital itkisi
- texniki təkmilləşdirmə
- əmək bölgüsü
- xarici ticarətin əmək haqqına alınan məhsulların real istehsal xərclərini aşağı salanadək genişlənməsi

92 Aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansı Maltusa malikdir:

- adamlar nemətlərin nəinki çatışmazlığından, eyni zamanda artıqlığından da ölə bilərlər
- ümumi böhran mümkün deyil, yalnız təsadüfi ayrı-ayrı məhsullar istehsalının böhranı labüddür
- böhran tələbin həm artıqlığı, həm də çatışmazlığı üzündən baş verir
- satış problemini iqtisadi nəzəriyyənin mərkəzinə qoymuşdur
- bütün alıcı və satıcılar "Zənginlik zənciri" içində bir-biri ilə sıx şəkildə bağlıdır

93 İqtisadi tsiklin əsas səbəbi cari gəlirlərin çox hissəsinin əmanətə, az hissəsinin isə şəxsi istehlaka yönəlməsidir. Bu hansı nəzəriyyədir?

- ifrat yığılma nəzəriyyəsi
- xarici amillər nəzəriyyəsi
- monetar nəzəriyyə
- natamam istehlak nəzəriyyəsi
- marksist nəzəriyyə

94 S.Sismondi əmək bölgüsünü necə izah edirdi:

- bunların hamısı doğrudur
- əmək bölgüsü və mübadilə əməyə qənaət edir
- əmək bölgüsü insanlar arasında onların əmək məhsullarının mübadiləsinə səbəb olur
- əmək bölgüsü əmək məhsuldarlığını nə qədər artırırsa, ona proporsional olan insanın əqli və fiziki qüvvələrinin, sağlamlığının və şagirdlərinin itirilməsi deməkdir
- əmək bölgüsünə, onun ictimai formasından asılı olmayan mücərrəd forma kimi baxmışdır

95 Klassik məktəbin iqtisadiyyatın tənzimlənməsi haqqında təlimi nəyə əsaslanır?

- sosial sahənin
- dövlət tərəfindən iqtisadiyyatın idarə edilməsi
- fiskal
- iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimləməsi
- pul-kredit

96 Klassik məktəbin baxışı hansıdır:

- heç biri doğru deyil
- xarici ticarətlə və ölkəyə pulun gəlməsi ilə əlaqədar olan fəaliyyət
- kapitalist istehsal üsulu və ona xas olan istehsal və mübadilə münasibətləri
- sərvətin yaradıldığı istehsal sferasının öyrənilməməsi
- sərvətin mənbəyinin sənaye əməyi olduğu istehsal sferasını öyrənmək

97 Klassik siyasi iqtisad məktəbinin tədqiqat predmeti nədən ibarət idi?

- əmtələrin reallaşdırılması
- tədavül sferası
- tədavül və istehsal sferası
- istehsal sferası
- ticarətin üstünlüyü

98 A.Smit dəyəri necə izah edirdi:

- istehsalın üç amili ilə
- tələb və təklif ilə
- istehsal xərcləri ilə
- əmək haqqının, mənfəət və torpaq rentasının cəmi ilə
- istehsal xərclərinin faydalılığı tələbi ilə

99 Əmək-dəyər nəzəriyyəsinin ilk müəllifi kim olmuşdur:

- J.B.Sey
- K.Menger
- D.Rikardo
- A.Smit
- K.Marks

100 Aşağıdakılardan hansı D.Rikardonun tədqiqat obyektinə aid deyil:

- iqtisadiyyatın tam sistem kimi müəyyən edilməsi
- pulun miqdar nəzəriyyəsinə üstünlük verilməsi
- təbii və bazar qiymətlərinin fərqləndirilməsi
- sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı
- müqayisəli istehsal xərcləri təliminin yaranması

101 İqtisad elminin əsas vəzifəsinin ictimai sərvətin bölgüsünü idarə edən qanunların müəyyən edilməsini göstərən müəllif kimdir:

- U.Petti
- K.Marks
- A.Marşall
- D.Rikardo

A.Smit

102 Natamam istehlak nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- C.Keyns
 U.S.Cevons
 K.Marks
 S.Sismondi
 A.Marşal

103 N.U.Senior D.Rikardonun davamçılarından hansı fərqli fikri söyləmişdir:

- fəhlə əməyin tam dəyərini alır, yeni yaradılmış dəyərdən onun almadığı nə varsa, bunu o deyil, onun canlı əməyi deyil, kapitalda təcəssümlənmiş keçmiş əmək yaratmışdır
 dəyər = istehsal xərcləri+mənfəətə
 əmək haqqı bilavasitə canlı əməyin, mənfəət isə maddiləşmiş, keçmiş əməyin haqqıdır
 dəyər ünsürlərinin və onların gəlirlərinin psixoloji izahını vermişdir
 maşın, heyvan və yaxud təbiət qüvvələri ilə baş verən fəaliyyətin də əmək kimi zühür etdiyini qeyd edir

104 S.Sismondi xarici bazarlarsız əlavə dəyərin tam reallaşması üçün nə təklif edirdi:

- əmək bölgüsünün dərinləşməsini
 gəlirlərin artırılmasını
 məhsul buraxılışının həcmnin artırılmasını
 "üçüncü şəxs"-in- (aralıq siniflər və təbəqə, xırda istehsalçılar-kəndlilər, kустarlar və sənətkarlar) mövcudluğunu
 əmək məhsuldarlığının artırılmasını

105 U.Pettinin iqtisadi görüşləri elə dövrdə formalaşmışdır ki:

- həmin dövrdə istehsalın manifaktura forması üstünlük təşkil etmişdir
 həmin dövrdə dünya bazarının yaranması və beynəlxalq ticarətin genişlənməsi baş vermişdir
 həmin dövrdə ilkin kapital yığılı prosesinə başa çatmışdır
 həmin dövrdə liberal bazar sistemli kapitalist iqtisadiyyatı təşəkkül tapmışdır
 həmin dövrdə sənaye çevrilişi təzəcə başlamışdı

106 P.Bualgilberin iqtisadi görüşləri elə dövrdə formalaşmışdır ki:

- bu dövrdə feodalizmin dağılması başa çatmış və liberal bazar sistemli kapitalist iqtisadiyyatı təşəkkül tapmışdı
 bu dövrdə burjuaziya təsərrüfatının bütün sahələrində hakim qüvvəyə çevrilmişdir
 bu dövrdə iqtisadi və siyasi dəyişikliklər merkantilist siyasətini tutarsız etmişdir
 bu dövrdə kənd təsərrüfatının inkişafı üçün stimulyox idi
 həmin dövrdə burjuaziyanın mənafeyi, məhsuldar qüvvələrin və iqtisadi inkişafın mənafeyinə uyğun gəlirdi

107 Klassik siyasi iqtisad əmək haqqını nə ilə əlaqələndirirdi?

- əmək məhsuldarlığı ilə
 fizioloji minimum ilə
 yoxsulluq səviyyəsi ilə
 yaşayış minimumu ilə
 həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması ilə

108 A.Smit və D.Rikardo göstərmişdilər ki, kapitalizm üçün əsas problem:

- əhali artıqlığıdır
 satış problemdir

- durğunluq problemdir
- istehsalın artımını təmin edən yığımdır
- kəsirli istehlak nəzəriyyəsidir

109 A.Smit elə bir dövrdə yaşamışdır ki:

- Qərbi Avropa ölkələrinin sosial-iqtisadi həyatında böyük dəyişikliklər baş vermişdi
- həmin dövrdə iri torpaq mülkiyyətçilərinin mənafeyi müdafiə olunmuşdu
- həmin dövrdə burjuaziyanın mənafeyi iqtisadi inkişafın mənafeyinə uyğun gəlirdi
- ilkin kapital yığımının tarixi prosesi yenidən başa çatmışdı
- liberal bazar sistemli kapitalist iqtisadiyyatı təşəkkül tapmışdı

110 D.Rikardo elə bir dövrdə yaşayıb yaratmışdır ki:

- həmin dövrdə merkantlist düşüncələrdən klassik iqtisadi düşüncəyə keçid başlamışdır
- həmin dövrdə kapitalist istehsalının manifaktura mərhələsi yaranmışdır
- ticarət mənfəəti kapitalla çevrilərək, sənaye istehsalına yönəlmişdir
- kənd təsərrüfatında xırda müstəqil kəndli təsərrüfatları öz gəlirlərini iri torpaq sahibkarlığına və kapitalist icarəçi fermer təsərrüfatlarına vermişdir
- ticarət mənfəəti kapitalla çevrilərək, kənd təsərrüfatının inkişafına istiqamətlənmişdir

111 D.Rikardo vergiqoyma məsələsini nə ilə əlaqədə öyrənmişdi:

- əmək-dəyər nəzəriyyəsi ilə
- kapital yığımları ilə
- məhsul istehsalının həcmi ilə
- gəlir bölgüsü ilə
- pulun miqdar nəzəriyyəsi ilə

112 Aşağıdakı fikirlərdən hansisi Pettiyə məxsusdur:

- dövlət iqtisadiyyata müdaxilə etməməlidir
- torpaq rentası, torpağın becərilməsinə sərf edilmiş əmək məhsulunda birinci çıxılmalıdır
- mübadilə dəyəri rentadan ödənməyən torpaq üzərində istehsalda istifadə edilən əmək miqdarı ilə müəyyən olunur
- torpağın qiyməti kapitallaşmış rentadır
- azad rəqabətin əsasında yaranan həqiqi qiymət iqtisadi müvazinətin əsasıdır

113 D.Rikardo mənfəəti necə izah etmişdir:

- fəhlənin öz dəyərindən artıq yaratdığı dəyər kimi
- əmək haqqının törəməsi kimi
- mənfəəti izafi dəyərin çevrilmiş forması kimi
- kapitalın qazancı kimi
- izafi dəyərin mənfəətə bərabər olması kimi

114 C.Millə görə:

- cəmiyyətin inkişafının indiki vəziyyətində əsas məqsəd xüsusi mülkiyyət sisteminin devrilməsinə cəhd etmək deyil, ancaq onu yaxşılaşdırmaqdır
- kapitalın köməyi ilə əməklə istehsal olunan əmtəənin dəyərində kapitalın dəyəri daxil edilməməlidir
- alıcı əmtəənin satıcısının təkə əmək haqqını deyil, həm də mənfəəti ödəməlidir
- təhsil "bazarın" gücsüzlüyünün nümunəsidir
- əmək haqqı və mənfəət bir-biri ilə əks proporsional asılılıqda olur

115 J.B.Seyin xidmətlərindən biri ondan ibarətdir ki:

- D.Rikardonun qəbul etmədiyi ümumi istehsal böhranının mümkünlüyünü qəbul edirdi
- D.Rikardonun qəbul etdiyi ümumi istehsal böhranının mümkünlüyünü qəbul etmirdi
- satış problemini iqtisadi nəzəriyyənin mərkəzinə qoymuşdur
- sərvətin mənbəyini millətin istehsal potensialında görmüşdür
- əhalinin sayının dəyişməsi qanunauyğunluqlarını öyrənən ilk adam olmuşdur

116 T.Maltusa görə:

- dəyər faydalılığın ölçüsüdür
- ictimai istehsalda üç əsas amil: əmək, torpaq və kapital fəaliyyət göstərir
- istehsal prosesi əmtəənin dəyərinin yaradılması nöqtəyi nəzərdən ikilidir
- alıcı əmtəənin satıcısına təkcə əmək haqqının deyil, həm də mənfəəti ödəməlidir
- əməyin ikili xarakteri: onun konkret və abstrakt əmək olmasıdır

117 T.Maltus iddia edirdi ki:

- yalnız fəhlələr öz gəlirindən əlavə gəlir - torpaq mülkiyyətçiləri üçün renta və kapitalist üçün mənfəət yaradır
- milli sərvət mahiyyət etibarilə sərvət deyildir, çünki ondan əhalinin böyük əksəriyyətinin payına cüzi bir hissə düşür
- əhalinin artımının gəlir çərçivəsində məhdudlaşdırmaq lazımdır
- əmtəədə maddiləşmiş əməyin miqdarı onun istehsal xərcləri ilə şərtlənir
- xalqlar bir tərəfdən həddindən artıq xərclədiyinə və bir tərəfdən də həddindən artıq xərcləmədiyinə görə müflisləşə bilərlər

118 A.Smitin əmək-dəyər nəzəriyyəsinin ziddiyyəti ondadır ki:

- O dəyərin mənbəyini, qızıl, gümüş və digər qiymətli metallar istehsalına sərf olunan konkret əməyi, ümumi əmək kimi vermişdir
- O bölgünün cəmiyyətin maddi sərvətinin artması üçün daha əlverişli sosial şəraitin yaratdığını duymuşdur
- O dəyərin mütləq və nisbi formada olduğunu göstərmişdir
- O əməklə kapital arasındakı mübadilə prosesini və əmtəələrin reallaşmasında əmələ gələn gəlirlərin təhlilini əmək-dəyər mövqeyində apara bilməmişdir
- O dəyərin bilavasitə mənbəyini yalnız bir müəyyən konkret əmək olduğunu göstərmişdir

119 J.B.Seyin "Bazarlar qanunu"nun əsas mahiyyəti nədir?

- əmtəələrin dəyəri yalnız alıcılar tərəfindən tənzimlənir
- "bütün alınanlar satılıb və bütün satılanlar alınıb"
- alıcı əmtəənin satıcısına təkcə əmək haqqını deyil, həm də mənfəəti ödəməlidir
- daxili bazarlarda xaricdəki kimi məhsullar məhsullarla alınır
- əmtəələrin bazar qiyməti tələb və təklifin təsiri altında əmələ gəlir

120 İzafi dəyər hansı istehsal amili tərəfindən yaradılır?

- torpaq
- kapital, torpaq və əmək
- fəhlənin əməyinin ödənilməyən hissəsi
- dəyişən kapital
- sabit kapital

121 Marks nəyi fiktiv kapital hesab edirdi:

- iqtisadi mənfəət
- əsas kapitalı
- dövriyyə kapitalı
- qiymətli kağızları

amortizasiya fondu

122 Alman tarixi məktəbi nəyi iqtisadi təhlilin predmeti hesab edir?

- əmək haqqını və istehsal dairəsini
 istehsal sferasını
 istehsal və tədavül sferasını
 iqtisadi və qeyri-iqtisadi amilləri
 təbii resursları

123 Sosial bazar təsərrüfatı ifadəsi ilk dəfə kim tərəfindən istifadə olunub?

- K.Marks
 C.Keyns
 M.Fridmen
 A.Myüller-Armak
 P.Samuelson

124 V.Oykenə görə bəşər cəmiyyətində iqtisadiyyatın tipi necə olmalıdır?

- imperializm
 totalitarizm
 azad, açıq təsərrüfat
 mərkəzdən idarə edilən və mübadilə iqtisadiyyatı
 kommunizm

125 Alman tarixi məktəbinin III mərhələsinin əsas nümayəndələri kimdir:

- F.List, A.Müller
 B.Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler, A.Amon
 K.Marks, F.Engels
 Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer
 V.Roşer, B. Hildebrand, K.Knis

126 Həyat səviyyəsi kateqoriyası ilk dəfə kim tərəfindən istifadə edilmişdir:

- A.Marşal
 C.Mill
 D.Rikardo
 K.Marks
 C.Klark

127 Kapital yığımının ümumi qanununun kəşfini ilk dəfə kim etmişdir:

- K.Menger
 A.Smit
 D.Rikardo
 K.Marks
 A.Marşal

128 Kapitalı «öz-özünə artan dəyər» kimi izah edən iqtisadçı kim olmuşdur?

- F.Kene
 A.Smit
 D.Rikardo
 K.Marks

J.B.Sey

129 Kim əməyi zəruri və izafi əməyə ayırmışdır?

- D.Rikardo
- A.Smit
- J.B.Sey
- K.Marks
- T.Maltus

130 Hansı iqtisadi konsepsiyaya görə bütün gəlirlərin, o cümlədən torpaq rentasının mənbəyi izafi dəyərdir?

- merkantilist
- neoklassik
- keynsçi
- marksist
- marjinalist

131 K.Marksın "Kapital" əsərinin ilk cildi çapdan çıxıb:

- 1872-ci ildə
- 1861-ci ildə
- 1870-ci ildə
- 1867-ci ildə
- 1865-ci ildə

132 Bir-birini ardıcıl əvəz edən tsiklin fazalarını iqtisadçılardan kim müəyyənləşdirmişdir:

- Q.Xabler
- S.Sismondi
- D.Kondratyev
- K.Marks
- K.Mitçel

133 İqtisadi tsiklin əsas səbəbi kapitalizmin əsas ziddiyyəti olan istehsalın ictimai xarakteri ilə mənimləmənin xüsusi kapitalist formasıdır. Bu hansı nəzəriyyədir?

- natamam istehlak nəzəriyyəsi
- əsas kapitalla investisiyalar nəzəriyyəsi
- dövriyyə kapitalına investisiyalar nəzəriyyəsi
- marksist nəzəriyyə
- monetar nəzəriyyə

134 «Sosial bazar təsərrüfatı» nəzəriyyəsinin əsas prinsiplərini kim işləyib hazırlamışdır?

- C.Keyns
- Y.Şumpeter
- C.Robinson
- V.Oyken
- F.Xayek

135 «Sosial bazar təsərrüfatı» nəzəriyyəsinin praktiki olaraq həyata keçirən kim olmuşdur?

- A.Ryustov
- F.Xayek

- L.Mizes
- L.Erxard
- V.Oyken

136 Vergilər artdıqca, sosial transfertlərin artımı əmək təklifinin həcmi azaldır, bu qanun:

- Engel qanunu
- Sey qanunu
- Valras qanunu
- Oyken qanunu
- Qossen qanunu

137 "Azad yarış" sosial bazar təsərrüfatının əsas elementidir fikri kimə aiddir:

- V.Renke
- F.Xayek
- V.Oyken
- L.Erxard
- A.Ryustov

138 K.Marksın tədqiqat obyektinə aid deyil:

- əməyin ikili xarakteri və izafi dəyərin kəşfi
- dəyərin "ictimai-zəruri əmək məsrəfləri" kəmiyyəti kimi izahı
- kapital yığılmasının ümumi qanununun kəşfi
- azad istehlak seçimi ilə iqtisadiyyatın mərkəzdən idarə edilməsi
- "dəyər qanunu, əmtəə istehsalının inkişafı qanunauyğundur" konsepsiyasının yaradılması

139 K.Marksın tədqiqat obyektinə aiddir:

- faydalılıq həddi prinsipinin müəyyən edilməsi
- "sosial bazar təsərrüfatı" modelinin yaradılması
- xalis məhsul haqqında təlimin yaradılması
- pul nəzəriyyəsinin daha dərinə inkişafı
- sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı

140 K.Marksın sabit kapitala nəyi aid etmişdir:

- maddiləşmiş əməyi
- maddiləşmiş əməyi
- muzdlu işçilərə verilən əmək haqqını
- "əşya "kapitalı
- kapitaldan əsas kapitalın aşınmasına və xammal məsrəfinə hesablanan məbləği
- "real" kapitalı

141 K.Marksın göstərir ki:

- azad rəqabət sərvətinin az bir qrupun əlində cəmləşdiyi bir şəraitdə, əhəlinin əsas kütləsinin dilənçiləşməsi baş verir
- böhranlar tələbin həm artıqlığı, həm də çatışmamazlığı üzündən baş verir
- əmək haqqı və mənfəət bir-biri ilə əks proporsional asılılıqda olur
- iqtisadi qanunlar bəşəriyyətin daimi qanunları deyil, insanların istehsal münasibətlərinin qanunlarıdır
- əmək haqqının səviyyəsində dəyişmələr mübadilə dəyərinə təsir etmir

142 İşsizlik nəticəsində potensial əmtəə və xidmətlərin itkisinin hesablanması kimin işlədiyi qanuna əsasən həyata keçirilir?

- P.Samuelson
- A.Marşal
- F.Xayek
- V.Oyken
- A.Müller-Armak

143 F.List deyir ki:

- siyasi-iqtisad yalnız nəzəri ümumiləşdirmələr vermək imkanına malik deyil
- elm yalnız öyrənilən hadisələrin tez-tez təkrar baş verdiyi yerdə mövcuddur
- iqtisad insan eqoizminin adi təlimi deyil, ancaq əxlaqi elm olmalıdır
- fərdin xoşbəxtliyi millətin qüdrətindən asılıdır
- əmək-dəyər nəzəriyyəsi kapitalistləri istismarda günahlandırılması üçün əsas verir

144 Köhnə tarixi alman məktəbi hansı illəri əhatə edir:

- XX əsrin 30-40-cı illərini
- XIX əsrin 20-40-cı illərini
- XIX əsrin 70-90-cı illərini
- XIX əsrin 40-60-cı illərini
- XIX əsrin 90-cı – XX əsrin 30-cu illərini

145 Köhnə tarixi alman məktəbinin nümayəndələri kimlərdir?

- K.Marks, F.Engels
- F.List, A.Müller
- Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer
- V.Roşer, B.Hildebrand, K.Knis
- B.Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler, A.Amon

146 Sosial məktəbin nümayəndələri yeni tarixi məktəbdən hansı fərqli fikri söyləmişdir?

- iqtisadi nəzəriyyənin əhəmiyyətini qəbul etməmişlər
- klassik məktəbin abstrakt-deduktiv metoduna qarşı çıxmışdır
- nəzəri siyasi iqtisadın vəzifəsini iqtisadi hadisələrin müahidəsində, faktların təsviri verməklə görmüşlər
- iqtisadi hadisələrə sosioloji istiqamətdən yanaşmışlar
- iqtisadi həyatda dövlətin müdaxiləsini və dövlət mülkiyyətini məqbul saymışlar

147 K.Marksın ən böyük kəşfi hansıdır:

- əmək-dəyər nəzəriyyəsi
- tarixin materialistcəsinə şərh
- cəmiyyətin inkişafına obyektiv qanunlarla tənzimlənən tələbin tarixi prosesi kimi yanaşması
- izafi dəyər qanunu
- bəşər cəmiyyətinin yaranmasının ictimai maddi istehsalla şərtlənməsi

148 K.Marksın təkrar istehsal sxeminin əsas şərtləri və makroiqtisadi qarşılıqlı asılılığı aşağıdakılardan ibarətdir:

- bu sxemdə o, tədqiqat obyektı olan tarazlıq şərtlərini göstərmişdir
- geniş təkrar istehsal dəyişməzdir, onda xalis investisiya sıfır bərabərdir
- bu sxemdə o, iqtisadiyyatın tarazlıq halında olduğunu göstərmişdir
- sadə təkrar istehsal dəyişməzdir, onda xalis investisiya sıfır bərabərdir
- bu sxemdə o, məhsulun özünü yenidən istehsal etməyə hazır olduğunu göstərmişdir

149 K.Marks sübut edir ki:

- kapital əməklə yanaşı əmtənin dəyərinin mənbəyidir
- əmtənin dəyəri onun faydalılığı ilə eynilik təşkil edir
- sərvətin mənbəyi millətin istehsal potensialından asılıdır
- mütləq yoxsullaşma haqqında nəzəriyyənin əsasını əmək məhsuldarlığının artması ilə bərabər əmək haqqının artmaması təşkil edir
- izafi dəyər mübadilə prosesində pul tərəfindən yaranır, o, əmək prosesində maddə işçi tərəfindən yaradılır

150 Marksizmə görə, mülkiyyət iqtisadi kateqoriya kimi:

- "mülkiyyət oğurluqdur", mülkiyyət məhvə məhkumdur, təbiətə və şüura ziddir
- resursun özü deyil, resursdan istifadəyə verilən hüquq dəsti və ya pay mülkiyyətidir
- təyinatından asılı olaraq əşyanın faktiki tətbiq edilməsidir
- istehsal, bölgü, mübadilə və istehlak prosesində istehsal vasitələrinin və onların köməyi ilə hazırlanan maddi nemətlərin mənimsənilməsidir
- kimə və hansı miqdarda məxsus olduğunu təsbit edən əmlak münasibətləridir

151 Yeni tarixi alman məktəbinin nümayəndələri kimlərdir?

- K.Marks, F.Engels
- F.List, A.Müller
- V.Roşer, B. Hildebrand, K.Knis
- Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer
- B.Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler

152 K.Marks ilk dəfə olaraq əmtənin dəyərinin:

- istehsal xərcləri ilə ölçüldüyünü göstərmişdir
- klassik tərifini vermişdir
- əməklə müəyyən olduğunu vermişdir
- sosial mahiyyətini vermişdir
- kapital müəyyən olduğunu vermişdir

153 Kapitalizmdə iqtisadi artımın tsiklik xarakterin marksist təhlilində əsas olmuşdur:

- əmtənin dəyərinin sosial mahiyyətinin açılması
- izafi dəyər qanunu
- əmək-dəyər nəzəriyyəsinin məntiqi sonluğa çatdırılması
- mənfəət normasının azalmağa meyl etməsi qanunu
- iş qüvvəsinin əmtəə olması

154 Alman tarixi məktəbinin II mərhələsi üçün xarakterik olan xüsusiyyət hansıdır:

- elmi abstraksiya metodundan imtina etmişlər
- sinfi mübarizəni deyil, yalnız cəmiyyətin təkamül yolu ilə inkişafını məqbul saymışlar
- istehsal amillərinin Sey konsepsiyasını qəbul etmişlər
- siyasi iqtisadi xalq təsərrüfatı tarixi ilə əvəz etməyə cəhd göstərmişlər
- tarixi metodu daha təkidlə tətbiq etmişlər

155 Avstriya məktəbinin ideoloqları iqtisadi təhlildə əsasən hansı metoddan istifadə etmişlər?

- Empirik-riyazi metod
- Elmi abstraksiya
- İqtisadi təhlil
- Abstrakt-deduktiv

Tarixi və məntiqi

156 Müasir iqtisad elminin çoxlu məktəb və istiqamətləri tərəfindən metodoloji əsas kimi istifadə olunmuşdur bu:

- İqtisadi rifah nəzəriyyəsi
- Keynsçi nəzəriyyə
- Neoklassik sintez nəzəriyyəsi
- Faydalılıq həddi nəzəriyyəsi
- İqtisadi artım nəzəriyyəsi

157 İqtisad elmində “uzun müddətli” və “qısa müddətli” dövr anlayışları kimə məxsusdur:

- heç biri doğru deyil
- L.Valrasa
- C.Keynsə
- A.Marşala
- C.Klarka

158 Faydalılıq həddi nəzəriyyələrinin tərəfdarı olan iqtisadçıları fərqləndirin:

- V.Oyken, F.Xayek, M.Fridmen, A.Smit
- A.Smit, K.Menger, V.Vizer, Q.Qossen
- D.Rikardo, V.Vizer, E.Bem-Baverk, A.Marşal
- K.Menger, V.Vizer, E.Bem-Baverk, Q.Qossen
- Q.Qossen, K.Menger, K.Marks, V.Vizer

159 Faydalılıq nəzəriyyəsi hansı məktəbə məxsusdur?

- Amerikan məktəbi
- Marksist məktəb
- Klassik məktəb
- Avstriya məktəbi
- Kembric məktəbi

160 İqtisadi fikrin subyektiv istiqamətinin tədqiqat predmeti nədir?

- sadə təkrar istehsal
- istehsal sferası (təklif)
- tədavül və istehsal sferası
- tədavül sferası (tələb)
- geniş təkrar istehsal

161 Neoklassik məktəbin tədqiqat predmeti:

- makroiqtisadiyyat
- tədavül sferası (tələb)
- istehsal sferası (təklif)
- tədavül və istehsal sferası
- xidmətlər sferası

162 İstehlakçı davranışı qaydası başqa cür adlanır:

- dəyər qanunu
- Qiffen paradoksu
- Qossenin birinci qanunu

- Qossenin ikinci qanunu
- tələb qanunu

163 L.Valrasın iqtisadi tarazlıq probleminə başlıca cəhət:

- əmtələrin qiyməti istehsal xərclərinə uyğun gəlmir
- istehsal amillərilə tələb və təklif bərabərdir
- əmtəə və xidmətlərin tələb və təklifi bərabərdir
- bazar qiyməti son xərclərə bərabərdir
- əmtələrin qiyməti istehsal xərclərilə uyğun gəlir

164 Müasir makroiqtisadi modelləşdirmənin marjinal nümayəndəsi kim idi?

- A.Marşall
- U.Cevons
- C.B.Klark
- L.Valras
- C.B.Klark

165 Aşağıdakı əsərlərin hansının müəllifi A.Marşalldır:

- "Kapital və mənfəət"
- "Siyasi iqtisadın əsasları"
- "İctimai təsərrüfat nəzəriyyə"
- "Pul kredit və ticarət"
- "Pul kredit və ticarət"

166 Xarici amillər nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- A.Piqu
- D.Rikardo
- K.Marks
- U.S.Cevons
- F.List

167 U.Cevonson, K.Menger, L.Valras tərəfindən eyni zamanda faydalılıq həddinin kəşfinin səbəblərindən biri yanlışdır:

- iqtisadiyyatda müəyyən institusional dəyişikliklərin nəticəsi
- iqtisad elmi çərçivəsində müstəqil intellektualın inkişafı
- fəlsəfi cərəyanların bəhrəsi
- klassik iqtisadi nəzəriyyələrin intellektual keçmişə atılması
- marksizmə qarşı olan qəti etiraz

168 K.Mengerin dəyər nəzəriyyəsinin fərqli cəhətləri nədir?

- hamısı doğrudur
- Yalnız tələbi qiyməti formalaşdıran əsas amil hesab etmişdir
- Əmtənin təklifinin dəyişməz olduğunu bəyan etmişdir
- Yalnız tələbi qiyməti formalaşdıran əsas amil hesab etmiş və əmtənin təklifinin dəyişməz olduğunu bəyan etmişdir
- heç biri doğru deyil

169 Y.Bem-Baverk göstərirdi ki:

- qiymətə görə faydalılıq həddinin ölçülməsi bütün əmtələr üçün bərabərdir

- faydalılıq həddi, nəticə etibarilə müəyyən məhsulun dəyəri onun istehsalına cəkilən xərclərin dəyərinə yaxın kəmiyyətdir
- faydalılığın funksiyası aramsız deyil, diskretdir
- qiymət əvvəldən axıra qədər nemətin subyektiv qiymətləndirilməsinin məhsuludur
- məhsuldar nemətlər istehsal prosesində tam istifadə olunur

170 Xarici amillər nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- A.Piqu
- D.Rikardo
- K.Marks
- U.S.Cevons
- F.List

171 M.Fridmen iqtisadiyyatın tənzimlənməsində hansı amilə üstünlük vermişdir?

- qiymət siyasətinə
- xarici iqtisadi
- büdcə-vergiyə
- pul-kreditə
- sosial siyasətə

172 Neoliberalizm təlimi iqtisadiyyatın hansı sahəsinin tənzimlənməsini nəzərdə tutur?

- bütövlükdə iqtisadiyyatı
- pul-kredit
- büdcə-vergi
- sosial sahə
- xarici ticarət

173 Monetar nəzəriyyənin müəllifi kimdir?

- S.Sismondi
- P.Samuelson
- A.Smit
- U.Xoutri
- J.B.Sey

174 Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modelinin nəzəri konsepsiyası kimlər tərəfindən işlənib hazırlanmışdır:

- heç biri doğru deyil
- M.Fridmen,P.Samuelson
- A.Marşal,K.Menger
- A.Müller-Armak,L.Erxard
- K.Marks,F.Engels

175 Monetarizmin pul qanunu nədir?

- pul kütləsinin tənzimlənməsinə yönəldilmiş büdcə-vergi siyasətidir
- pula tələbin artımının orta illik sürətinin pula təklifin artımına bərabər olmasıdır
- pul kütləsinə, pul emissiyasına dövlət nəzarətidir
- pul təklifinin artımının orta illik sürətinin, pula tələbin artımına bərabər olmasıdır
- pul kütləsinin tənzimlənməsinə yönəldilmiş kredit-pul siyasətidir

176 İqtisadi sistem nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənib?

- A.Marşal
- U.Rostou
- P.Samuelson
- K.Marks
- E.Sluçkim

177 Amerikan monetarizminin banisi kimdir:

- L.Mizes
- L.Erxard
- Y.Şumpeter
- M.Fridmen
- F.Xayek

178 M.Fridmen hesab edir ki:

- dövlət tənzimlənməsi pul kütləsinə, pul emissiyasına nəzarətlə məhdudlaşmır
- bazar sisteminə dövlət müdaxiləsi uzunmüddətli dövrdə müsbət nəticə verə bilər
- uzunmüddətli pul siyasətindən qısamüddətli pul tənzimlənməsinə keçmək məqsədəuyğundur
- pul kütləsinə tənzimlənməklə, istehsalın artma, yaxud azalma sürətinə təsir etmək olar
- qısamüddətli pul tənzimlənməsi mütləqdir

179 Aşağıdakı fikirlərdən hansı F.Xayekə məxsusdur:

- faydalılıq həddi nəzəriyyəsinin müəyyən edilməsi
- tədaviyə lazım olan pulun miqdarının həmin anda konkret statistik materiallar əsasında hesablanması ideyası
- sosial bazar təsərrüfatı modelinin yaradılması
- iqtisadiyyat o qədər mürəkkəbdir ki, insan ağılı obyektiv iqtisadi qanunları dərk etmək iqtidarında deyil
- iqtisadiyyatın liberallaşdırılması

180 Neoliberalizmi ABŞ-da təmsil edən nəzəriyyə hansıdır:

- marjinalist nəzəriyyə
- neoklassik sintez
- klassik nəzəriyyə
- monetar nəzəriyyə
- keynsçi nəzəriyyə

181 Monetarist konsepsiyanın qlobal strategiyası nədir?

- bazar təsərrüfatını kapitalizm və sosializm arasında cəmiyyətin inkişafının üçüncü yolu adlandırılması
- təsərrüfat quruluşunu formalaşdırmaq və təkrar istehsal prosesinə təsir etmək
- mərkəzdən idarə edilən iqtisadiyyatın uzunmüddət yaşaya bilməyəcəyi
- klassik kapitalizmə bəraət qazandırmaq, onun səmərəliliyinə, dövlət büdcəsindən əlavə xərclərsiz iqtisadi artımın mümkünlüyünə inamı artırmaq
- qiymət, tələb və təklifin proqnozlaşdırılması

182 «Marjinal inqilabın» ilk mərhələsinin nümayəndələri dəyəri (dəyərliyi) hansı amillər əsasında müəyyən edirdilər?

- riyazi metodlardan istifadə
- əmək-dəyər nəzəriyyəsi
- xərclər nəzəriyyəsi
- son kəmiyyətə üstünlük verilməsi
- son faydalılıq və son xərclər əsasında müəyyən olunan müvazinətli qiymətlər

183 A.Marşallın qiymət nəzəriyyəsinə nə daxil deyil?

- istehsalın həcmi
- istehsal xərcləri
- məhsulun faydalılığı
- insanların zövqü
- tələb və təklif

184 Faydalılıq nəzəriyyəsinə üstünlük verən iqtisadi məktəb:

- Monetarizm
- Merkantilizm
- Fiziokratizm
- Marjinalizm
- Marksizm

185 Marjinalistlər öz tədqiqatlarında nəyə əsaslanırdılar?

- əldə edilən mənfəətə
- iqtisadi kəmiyyətlərin məcmuuna
- orta iqtisadi kəmiyyətlərə
- son iqtisadi faydalılıq kəmiyyətlərinə
- məhsuldarlığa

186 A.Marşall tarazlıq probleminə hansı səviyyədə baxırdı?

- meqoiqtisadiyyat
- makrosəviyyədə, yəni milli təsərrüfat
- mikro və makro
- mikrosəviyyədə, yəni təsərrüfat və sahə
- mezoiktisadiyyat

187 Faydalılığın ölçülməsinə iki əsas yanaşma:

- marksist və klassik
- keynsçi və neoliberal
- istehsal və qeyri-istehsal
- ordinalist və kordinalist
- marksist və monetar

188 Avstriya məktəbinin tədqiqatının predmetini nə təşkil edir?

- istehlak seçimi
- istehlak qiymətləndirilməsi
- tədavül sferası
- istehlak qiymətləndirilməsi və istehlak seçimi
- kapitalizmin inkişaf qanunları

189 Müasir iqtisad elminin çoxlu məktəb və istiqamətləri tərəfindən metodoloji əsas kimi istifadə olunmuşdur bu:

- İqtisadi rifah nəzəriyyəsi
- Keynsçi nəzəriyyə
- Neoklassik sintez nəzəriyyəsi
- Faydalılıq həddi nəzəriyyəsi

İqtisadi artım nəzəriyyəsi

190 "Ekonomiks" anlayışı aşağıdakı müəllifin əsərinin başlanğıcında istifadə edildikdən sonra qəbul olunmuşdur:

- D.Rikardo
- C.S.Mill
- K.Marks
- A.Marşal
- C.M.Keyns

191 Qiymət artımı və işsizlik dinamikası arasında qrafik asılılıq:

- Engel əyrisi
- Laffer əyrisi
- Lorens əyrisi
- Filips əyrisi
- Valras əyrisi

192 Engel əyrisi göstərir:

- fərqsizlik əyrilərinin məcmusu
- istehlakçının pul gəliri ilə aldığı əmtəələrin keyfiyyəti arasındakı asılılığı
- istehlakçının tarazlıq vəziyyəti
- istehlakçının gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin miqdarı arasındakı asılılığı
- y nemətinin x neməti ilə əvəz olunmasının son hədd normasını

193 V.Pareto tədqiqatında hansı metoda üstünlük vermişdir:

- məntiqi və riyazi metoda
- məntiqi metoda
- riyazi metoda
- riyazi metoda və funksional əlaqələrin təhlilinə
- funksional əlaqələrin təhlilinə

194 Qeyri-təkmil bazar rəqabəti nəzəriyyəsi nə vaxt meydana gəlmişdir?

- 1929-33-cü illərdə baş verən dünya iqtisadi böhranından sonra
- XIX əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin ortalarında
- XIX əsrin sonlarında
- XX əsrin əvvəllərində

195 Statika, dinamika və son məhsuldarlıq nəzəriyyələrinin müəllifi kimdir?

- L.Valras
- U.Cevons
- A.Marşall
- C.B.Klark
- V.Pareto

196 C.Klarkın «məhsuldarlıq həddi» hansı nəzəriyyənin əsasında yaranmışdır?

- təklif iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi
- əmək-dəyər nəzəriyyəsi
- qiymət nəzəriyyəsi

- son faydalılıq
- optimallıq nəzəriyyəsi

197 A.Marşalın tarazlıq modelinin Valras modelindən fərqi hansıdır:

- qiymət müstəqil dəyişəndir və təklif qiymətdən asılıdır
- qiymət müstəqil dəyişəndir
- təklif müstəqil dəyişəndir
- təklifin kəmiyyəti qiymətlə deyil, məsrəflə şərtlənir
- təklif qiymətdən asılıdır

198 A.Marşall əmtənin dəyərini nəyin əsasında müəyyən edirdi?

- tədavül xərcləri
- xərclər nəzəriyyəsi
- əmək nəzəriyyəsi
- son xərclər və son faydalılıq əsasında müəyyən olunan müvazinətli qiymətlər
- son faydalılıq nəzəriyyəsi

199 Faydalılıq həddi nəzəriyyəsinin modifikasiyasıdır-bu:

- Pul nəzəriyyələri
- Tsikllər nəzəriyyəsi
- Neoklassik sintez nəzəriyyəsi
- Məhsuldarlıq həddi nəzəriyyəsi
- Dəyərsiz qiymət nəzəriyyəsi

200 Həddən yüksək vergilər vergi sisteminin səmərəliliyini aşağı salır:

- marksist konsepsiya
- marjinal konsepsiya
- monetar konsepsiya
- neoklassik konsepsiya
- sərvət konsepsiyası

201 Son faydalılığın azalması prinsipi adlanır:

- dəyər qanunu
- gəlir effekti
- əvəzləmə effekti
- Qossenin birinci qanunu
- Qiffen paradoksu

202 Avstriya məktəbinin nəzəriyyələr sistemində mərkəzi yeri tutan nəzəriyyəsi hansıdır:

- xarici amillər nəzəriyyəsi
- istehlakçı davranışı nəzəriyyəsi
- monetar nəzəriyyə
- faydalılıq həddi nəzəriyyəsi
- psixoloji nəzəriyyə

203 Faydalılıq həddi nəzəriyyəsinin formalaşmasında böyük əhəmiyyət kəsb edən qanun hansıdır:

- bunların hamısı
- tələbatın artımı qanunu
- Qossenin birinci qanunu

- Qossenin birinci və ikinci qanunu
- Qossenin ikinci qanunu

204 Likvidlik anlayışını elmə kim gətirmişdir:

- A.Piqu
- Y.Bem-Baverk
- M.Fridmen
- K.Menger
- F.Vizer

205 İstehsal iştirakçıları arasında gəlirlərin bölgüsünü izah edən “əvəzetmə” nəzəriyyəsinin banisi kimdir?

- A.Marşall
- C.Xiks
- P.Samuelson
- F.Vizer
- C.Klark

206 Qossenin birinci qanununa görə:

- heç biri doğru deyil
- bir fasiləsiz istehlak aktında növbəti nemət vahidinin faydalılığı azalır
- təkrar istehlak aktında hər bir nemətin faydalılığı əvvəlki istehlak olunan nemətlərin faydalılığı ilə müqayisədə azalır
- bir fasiləsiz istehlak aktında növbəti nemət vahidinin faydalılığı azalır; təkrar istehlak aktında hər bir nemətin faydalılığı əvvəlki istehlak olunan nemətlərin faydalılığı ilə müqayisədə azalır
- faydalılığın azalması ilə nemətlərin istehlakı azalır

207 Marjinalizmin II mərhələsi üçün xarakterik xüsusiyyət hansıdır:

- onlar maddi amillərlə yanaşı mənəvi, əxlaqi, hüquqi və digər amilləri də iqtisadiyyatın hərəkətverici qüvvəsi hesab edirdilər
- onlar siyasi iqtisadi subyektiv-psixoloji əsasda qurmağa çalışırdılar
- onların fikrincə, qiymətin maksimum həddini satıcıların subyektiv qiymətləndirilməsi, minimum həddini isə alıcıların subyektiv qiymətləndirilməsi müəyyən edir
- onlar passiv dövlət tənziimi ilə əlaqədar tədbirlərin həyata keçirilməsi tərəfdarıydılar
- onlar iqtisadi təhlilin funksional metodu ilə yanaşı iqtisadi proseslərin riyazi modelləşmə metodunu təsdiq etmişlər

208 Aşağıdakı fikirlərdən S.Qossenə aid olanını seçin:

- O, faydalılıq həddi nəzəriyyəsinə əsasən mübadilə bərabərliyi nəzəriyyəsinə yarıdır
- O, iqtisad elmini zövq və iztirabı hesablama kimi şərh edir
- O, faydalılığın azalması qanununu iqtisad elminin qanunu adlandırır
- istehlak və əməkdən alınan zövq əməyin ağırlığı arasındakı fərq, faydalılığın ümumi faydasıdır, əmək bu fərq maksimal nöqtəyə çatanda dayanır
- O, faydalılıq həddinin azalması qanununu fizioloji prinsiplərlə əsaslandırır

209 U.Cevonsun “fərqsizlik qanununun” mahiyyəti nədir?

- mübadilə olunan əmtəələrin kəmiyyəti, sərf olunan əməyin məhsuldarlığına düz mütənasibdir və həmin əmtəələrin dəyərinə və qiymətinə və istehsalın xüsusi xərclərinə, həmçinin onların həddi faydalılığına əks mütənasibdir
- səmərəli istehlak zamanı alınan əmtəələrin faydalılığının sonuncu dərəcəsi onların qiymətinə proporsionaldır
- əmək özünün başlanğıc mərhələsində müsbət hisslər yaradır, lakin sonra əzablı, yəni antifaydalı olur

- eyni bir bazarda eyni bir vaxtda, eyni bir məhsula iki müxtəlif qiymət ola bilməz
- eyni bir nemətin hissələri qeyri-bərabər faydalılığa malikdir

210 V.Paretoya görə resursların optimal bölgüsü konsepsiyası nəyə əsaslanır?

- heç biri düz deyil
- ictimai rifahı ayrı-ayrı adamların rifah vahidləri ilə müəyyən olunur
- hər bir adam hamıdan yaxşı özünün şəxsi rifahını qiymətləndirməyi bacarır
- hamısı düzdür
- ayrı-ayrı adamların rifahı müqayisə olunmayıdır

211 Pareto-optimallığın bütün şərtləri təmin olunur:

- duopolyada
- tənzimlənən inhisarlarda
- inhisarçı rəqabətdə
- təkmil rəqabətdə
- oliqopolyada

212 C.Klarkın «İstehsal funksiyası» nəzəriyyəsi hansı əlaqələri nəzərdə tutur?

- texniki tərəqqinin sürətləndirilməsi ilə istehsalın səmərəliliyi
- istehsal xərcləri ilə gəlirlər
- elmi-texniki tərəqqi ilə məhsul istehsalı
- məhsul buraxılışının həcmi ilə məsrəflər
- istehsal məsrəfləri ilə iqtisadi artım

213 Faydalılıq həddinin riyazi məktəbinin nümayəndələrinə aid deyildir:

- V.Pareto
- U.Cevons
- A.Kurno
- C.Kommons
- L.Valras

214 A.Marşal “faiz nəzəriyyəsi”ni hansı iqtisadçının hansı nəzəriyyəsinə əsasən yaratmışdır:

- C.Kerinin mənafeələrin ahəngdarlığı ideyası
- J.B.Seyin “Sey qanunu” Satış nəzəriyyəsi
- T.Maltusun “Əhali sakinliyi” qanunu
- N.U.Seniorun “İmtina nəzəriyyəsi”
- F.Bastianın “Xidmət nəzəriyyəsi”

215 İstehsal xidmətlərinə olan səmərəli təklif və səmərəli tələb xidmətlər bazarında tarazlaşır, səmərəli təklif və səmərəli tələb məhsullar bazarında tarazlaşır, satış qiymətləri məhsuldar xidmətlərdə ifadə olunmuş istehsal xərclərinə bərabər nəzəriyyə kimindir və necə adlanır:

- C.Xiksin fərdi texnoloji nəzəriyyəsi
- A.Marşalın fərdi tarazlıq nəzəriyyəsi
- E.Çemberlinin ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi
- L.Valrasın ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsi
- C.Klarkın inkişaf edən sistem daxilində tarazlıq nəzəriyyəsi

216 L.Valrası müasirlərindən fərqləndirən cəhətləri səciyyələndirin:

- resursların ehtiyatı və onların köməyi ilə yaranan xidmət və gəlirlər arasında əsaslı fərqin müəyyənlişməsi

- ümumi iqtisadi tarazlığın qapalı riyazi modelini işləyib hazırlaması
- məhsulların və amillərin qiymətinin eyni vaxtda müəyyən olunması və çoxlu bazarlarda eyni vaxtda tarazlığın ümumiliyi
- bunların hamısı doğrudur
- ümumi iqtisadi tarazlığın riyazi nəzəriyyəsi

217 C.Klarkın tədqiqatının metodoloji yeniliyi nədədir:

- ictimai sərvətin bölgü problemlərini iqtisad elminin əsas problemi hesab etməsi
- marjinalist prinsipləri iqtisad elminin qanunlarına çevirməsi
- kapitalizmdə istismarın olmadığını və kapitalist gəlirlərinin ədalətliyini sübut etməyə çalışması
- statika və dinamika haqqında müddəaları birləşdirən iqtisad elminin bölmələri haqqında təlimi
- marjinalist prinsipləri istehsal istehlakı sferasına aid etməsi

218 Günəş aktivliyinin 11 illik tsiklini iqtisadi tsikllə əlaqələndirən müəllifin adını və nəzəriyyəsini müəyyənənləşdirin:

- Q.Xabler – yığımlar və R.Xoutri – monitar nəzəriyyələri
- Q.Xabler – yığımlar nəzəriyyəsi
- R.Xoutri – monitar nəzəriyyə
- C.Cevinson – xarici amillər nəzəriyyəsi
- K.Marks – izafi dəyər nəzəriyyəsi

219 Neoliberalaların əsas fikirləri nədən ibarət idi?

- istehsal xərclərinin azaldılması
- dövlət sifarişlərinin artırılması
- az rentabelli iqtisadiyyat sahələrinin dövlət tərəfindən investisiyalaşdırılması
- keyfiyyət və institusional problemləri vacib hesab etmələri
- xarici investisiyaların artırılması

220 Monetarist konsepsiyaya əsasən iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsində əsas hal nə hesab olunur?

- səmərəli tələbin həvəsləndirilməsi
- antitsiklik tənzimlənmə
- məşğulluğun səviyyəsinin artırılması
- tədavüldə pul kütləsinə nəzarət
- xarici iqtisadi əlaqələrin həvəsləndirilməsi

221 Neoliberalizmin ənənəvi liberalizmdən əsas fərqli tərəfi hansıdır:

- bunların hamısı
- kapitalist iqtisadiyyatının planlaşdırılması
- kapitalist iqtisadiyyatı üzərində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi
- təsərrüfat həyatının makroiqtisadi mövqedən qiymətləndirilməsi
- kapitalist istehsalı üzərində sosial nəzarət ideyasının həyata keçirilməsi

222 Neoliberalizm təlimi iqtisadiyyatın hansı sahəsinin tənzimlənməsini nəzərdə tutur?

- bütövlükdə iqtisadiyyatı
- pul-kredit
- büdcə-vergi
- sosial sahə
- xarici ticarət

223 Hansı elmi istiqamət dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin məhdudluğunu müdafiə edir?

- marksizm
- keynsçi
- marjinal
- neoliberal
- sosial-institusional

224 ”İnhisar rəqabəti” nəzəriyyəsinin banisi kimdir:

- U.Rostou
- Y.Şumpeter
- Q.Keri
- E.Çemberlin
- A.Piqu

225 ”Formalaşmış cəmiyyət” nəzəriyyəsinin banisi kimdir:

- A.Ryustov
- F.Xayek
- V.Oyken
- L.Erxard
- F.List

226 ”Hamı üçün rifah” bu tezin müəllifi kimdir?

- M.Alle
- V.Oyken
- V.Repke
- L.Erxard
- A.Müller-Armak

227 Riskdən kənarlaşma, riskin kompensasiyası və riskin lokallaşdırılması – bu:

- riskin metodologiyası
- riskin hesablamaları
- risk diversifikasiyası
- risk metodları
- riskin sığortalanması

228 Risk dərəcəsini qiymətləndirməyin metoduna aid deyil:

- riskə qarşı həssas olmaq
- riskə neytral münasibət
- internalı
- son hədd hesablamaları
- riskin birləşdirilməsi

229 Mövcud gəlirin gözləniləndən həmişə daha çox olduğunu qiymətləndirən iqtisadi subyekt üçün bu:

- yarışma
- riskə yönümlülük
- riskin olmaması
- riskə (qeyri-laqeydlik) yönümlü olmamaq
- riskə yaxın olmaq

230 Bəzi məlum nəticələrin müəyyən gedişinə üstünlük verilməklə bəzi riskli gedişlərin, eləcə də riyazi gözləmələrin nəticəsi:

- risk duyumu
- məlumatın assimetriyası
- diversifikasiya
- riskə qarşı antipatiya
- internalı

231 Risklərin qaçılmaz olduğu, ancaq həmişə gözlənilən təsərrüfat subyektinin iqtisadi «məkandakı» fəaliyyəti:

- mükəmməl risk zonası
- iqtisadi risk zonası
- kritik risk sonası
- baş verə biləcək risk zonası
- riskə neytral münasibət

232 İqtisadi subyektlərin informasiya dərəcəsi, gələcək hadisələr haqda məlumatlıdırlar, ancaq hansı hadisə olacağı haqda dəqiq məlumatları yoxdur:

- davranış qaydası
- gözləmə
- neytral münasibət
- risk
- internalı

233 Gələcəkdə baş verəcək hadisələr haqqında informasiya çatışmazlığı:

- riskə olan təklif
- riskə olan tələb
- riyazi gözləmə
- iqtisadiyyatda qeyri-müəyyənlik
- riskə üstünlük verilməsi

234 Neoliberalizmin əsasını qoyan və onun metodologiyasını yaradan iqtisadçı kimdir?

- M.Fridmen
- L.Erxard
- A.Rustov
- V.Oyken
- V.Repke

235 Neoliberalizmin Keynsçilikdən fərqli tərəfini müəyyənləşdirin:

- keyfiyyət və institusional problemlərin vacib hesab olunması
- təkrar istehsal prosesinin tənzimlənməsi
- mükəmməl və qeyri-mükəmməl bazarların tənzimlənməsi
- inhisar və rəqabətin tənzimlənməsi
- marjinalizmin nəzəri üsul kimi istifadə olunması

236 Neoliberalizmin iqtisadi siyasətə təsir istiqamətlərindən biri yanlışdır:

- nisbətən liberal xarici ticarət və valyuta siyasətinə təsiri
- dövlət büdcəsinin hər il tarazlaşdırılması

- tənzimlənmənin dolayı metodlarına üstünlük verilməsi
- istehsal vasitələrinin milliləşdirilməsinə şərait yaradılması
- kəsirli maliyyələşdirmənin məhdudlaşdırılması

237 Neoliberalaların hansı nümayəndələri bazar qiymətləri vasitəsilə iqtisadiyyatın özünü tənzimləmə mexanizminə üstünlük vermişlər:

- Ryueff və M.Alle
- M.Fridmen və A.Şvars
- V.Oyken və A.Ryustov
- L.Mizes və F.Xayek
- L.Erxard və V.Repke

238 İlk dəfə iqtisadi nəzəriyyəyə sahibkarlıq anlayışını kim gətirmişdir?

- C.Keyns
- A.Smit
- J.B.Sey
- R.Kantilyon
- D.Rikardo

239 Əmək bazarında müəssisə inhisarçısıdır. Həmin müəssisədə işləyənlərin sayı eyni inhisarçı olmayan müəssisəyə nisbətən:

- müəssisənin buraxdığı məhsulun həcmindən asılı olmayacaq
- çoxdur
- eyni sayda olacaq
- azdır
- müəssisənin buraxdığı məhsulun həcmindən asılı olacaq

240 Qeyri-mükəmməl rəqabət bazarında aşağıdakı amillərin təsiri var:

- əməyin qiyməti
- işçilərin ixtisası
- həmkarlar ittifaqı
- bütün cavablar doğrudur
- inhisarlar

241 Kurno modelinin neçə şərti var:

- heç bir şərti yoxdur
- bir
- iki
- üç
- dörd

242 Sınıq tələb əyrisi modeli, Kurno modeli, Bentam modeli-hansı bazar quruluşuna aiddir:

- monopsoniya
- təkmil rəqabətli bazar
- inhisar
- oliqopoliya
- duopoliya

243 Oliqopoliya şəraitində qiymət inhisar səviyyəsində müəyyən olunur.Bu fikir hansı iqtisadçılara

aiddir?

- A.Marşal, C.M.Keyns
- P.Samuelson, C.Robinson, C.Helbreyt
- U.Cevons, K.Menger, L.Valras
- E.Çemberlin, P.Samuelson,R.Dorfman
- A.Smit, D.Rikardo, K.Mars

244 "Oliqopoliya" məfhumunu iqtisadi tədqiqatlarında ilk dəfə kim işlətmişdir:

- U.Cevons
- C.K.Helbreyt
- A.Marşal
- E.Çemberlin
- İ.Bentam

245 İnhisarçı rəqabətin üstünlüyü ondadır ki:

- məhsulların müxtəlifliyi bazar sisteminin inkişafına təkan verir
- məhsulların müxtəlifliyi istehlakçıların zövqlərini daha yaxşı reallaşdırmağa imkan verir
- məhsulun daim təkmilləşdirilməsi həyat səviyyəsinin inkişafına səbəb olur
- bütün mülahizələr doğrudur
- reklam istehlakçını məhsulun keyfiyyəti, qiyməti, istifadə qaydaları haqqında qiymətli məlumatlarla təchiz edir

246 İnhisarçı rəqabət şəraitində firmaların davranışı qısamüddətli dövüdə oxşardır:

- qeyri-təkmil rəqabətli firmalarla
- oliqopoliyalarla
- duopoliyalarla
- inhisarlarla
- təkmil rəqabətli firmalarla

247 Xalis inhisar oliqopolik bazardan onunla fərqlənir ki:

- bütün mülahizələr doğrudur
- bütün digər firmalar üçün sahəyə gəliş bağlıdır
- firmanın məhsulunun yaxın əvəzləyicisi yoxdur
- sahədə yalnız bir firma fəaliyyət göstərir
- sahədə bir neçə iri firma hakim mövqe tutur

248 Müxtəlif məhsullar istehsal edərkən rəqabət aparan çoxlu firmaların olduğu bazar quruluşu:

- duopoliya
- xalis inhisar
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya

249 Sahədə yalnız bir firma fəaliyyət göstərən bazar quruluşu:

- duopoliya
- inhisarçı rəqabət
- təkmil rəqabət
- xalis inhisar
- oliqopoliya

250 Bazar münasibətlərinin daha geniş yayılmış növü:

- mükəmməl rəqabət
- oliqopolya
- duopolya
- inhisar rəqabəti
- inhisar

251 «Bazara daxil olmaq və bazardan çıxmaq sərbəstdir» şərti aşağıdakılardan hansıları səciyyələndirir?

- xalis rəqabət
- inhisar
- inhisarçı rəqabət
- azad rəqabət
- qeyri-təkmil rəqabət

252 İnhisarçı rəqabət onunla səciyyələnir ki:

- bütün cavablar doğrudur
- firmalar sərbəst olaraq bazara girib-çıxa bilərlər
- bazarda məhdudiyət qoyulmayan sayda fəaliyyət göstərirlər
- bazarda fəaliyyət göstərən firmalar differensiallaşmış məhsul buraxırlar
- bütün cavablar səhvdir

253 Aşağıda göstərilənlərdən hansı xalis rəqabətin şərti hesab edilmir:

- hamısı səhvdir
- firma maksimum mənfəət almağa meyllidir
- firma uzunmüddətli vaxtda mənfəət götürür
- firma bazara hakim deyil
- hamısı düzdür

254 İstehsal inhisarı:

- hamısı doğrudur
- istehsalın ən uğurlu şəraitinin təmin olunması
- daha uğurlu satış bazarını formalaşdırmaq
- müəyyən növ məhsul istehsalının az sayda istehsalçıların əlində cəmlənməsi
- istehsalçı müəssisələrin birliyi

255 Müəyyən sahədə istehsal bazara nəzarət edən bir neçə firma arasında bölünərsə, bu hansı bazar modelidir?

- azad rəqabət
- xalis rəqabət
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- heç biri düz deyil

256 Postindustrial iqtisadiyyatın inkişafında təyinedici amil nədir?

- materialtutumluluğun azalması
- elmtutumlu məhsul
- innovasiyalar

- intellektual kapital
- istehsalın diversifikasiyası

257 Hesab edilir ki, mükəmməl rəqabət anlayışı:

- bazara giriş maneəsizdir
- ölkədə fəaliyyət göstərən əmtəə istehsalçılarının, qeyri həmcins məhsul buraxanların sayı çoxdur
- çoxlu sayda firmaların buraxdığı əmtəələr standartlaşdırılıb
- bazar haqqında satıcılar və alıcıların informasiyası məhduddur
- buraxılan məhsulun ancaq bir alıcısı var

258 Oliqopoliya elə təsəvvür olunur ki:

- yuxarıda göstərilən modellərin davranışının hamısından istifadə oluna bilməz
- oliqopolistlər öz rəqiblərinin davranışını nəzərə almır və özünü mükəmməl rəqabətdə olduğu kimi aparır
- oliqopolistlər özləri bir-birilə danışığa girirlər
- yuxarıda göstərilən modellərin davranışının hamısından istifadə edilə bilər
- oliqopolistlər öz rəqiblərinin davranışını irəlicədən, lakin çox da böyük olmayan iqtisadi cəmiyyətdə görsünlər

259 Monopolist rəqabətli bazar modelinin təkmil rəqabətli modeldən fərqli cəhəti:

- müxtəlif bazarlarda güclü rəqabətin olması
- bazarda çoxlu sayda firmaların iştirakı
- tək bir məhsulun istehsal olunması
- firmanın məhsuluna tələb əyrisinin elastikliyinə olmaması
- başqa kapitalların axımına şəraitin olmaması

260 İnhisar elə bazar strukturudur ki, orada:

- bütün cavablar doğrudur
- sahələrə giriş maneələri praktiki olaraq dəf edilməzdir
- ancaq bir alıcı fəaliyyət göstərir
- öz aralarında rəqabət aparan istehsalçıların sayı da böyük deyil
- məhsulun qiyməti üzərində nəzarət yoxdur

261 Əgər istehsal bazara nəzarət edən bir neçə firma arasında bölüşdürülsə, onda bazarın belə strukturu necə adlanır:

- monopoliya
- xalis rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya
- inhisar

262 Aparılma vasitəsinə görə rəqabətin üsulları:

- sahədaxili rəqabət
- sahələrarası rəqabət
- fərdi rəqabət
- qiymət və qeyri-qiymət rəqabəti
- yerli rəqabət

263 Antiinhisar qanunvericiliyi ilk növbədə istiqamətlənib:

- mənfəətin tənzimlənməsinə
- ÜDM artırılmasına

- tələbin artırılmasına
- rəqabətlik şəraitinin yaradılmasına
- vergilərin azaldılmasına

264 İnkişaf səviyyəsinə görə bazarda yarışma bölünür:

- tənzimlənməyən yarışma
- gizli yarışma
- qara bazara keçid
- azad və tənzimlənən yarışma
- nəzarətdən kənar yarışma

265 Frayburq məktəbinin sosial-iqtisadi konsepsiyasının əsasını nə təşkil edirdi:

- hamısı
- mərkəzdən idarə olunan təsərrüfat
- bazar təsərrüfatı
- mərkəzdən idarə olunan və bazar təsərrüfatı
- dövlətin məhdud iqtisadi rolu

266 London(F.Xayek), Frayburq(V.Oyken, L.Erxard), Çikaqo (M.Fridmen) məktəblərinin nəzəri əsasını nə təşkil edirdi:

- mikroiqtisadi səviyyədə istehsal amillərinin qiymətinin əmələ gəlməsinin tətbiqi
- kapitalist mənfəətinin mənbələrinin öyrənilməsi
- təkrar istehsal və istehsal tsiklləri modellərinin yaradılması
- azad sahibkarlıq ideyası
- əmək haqqı nəzəriyyəsinin əsaslandırılması

267 Sosial demokrat bazar modeli daha çox hansı ölkədə tətbiq olunmuşdur?

- Rusiyada
- Almaniya
- ABŞ-da
- İsveçdə
- Yaponiyada

268 Bazar iqtisadiyyatının sosial yönümlüyünü əks etdirən model:

- heç biri doğru deyil
- Amerika modeli
- İsveç modeli
- Alman modeli
- Yapon modeli

269 Sosial-demokratik bazar iqtisadiyyatı modeli üçün aşağıdakı amillərdən hansı xarakterikdir:

- dövlət büdcəsində sosial yönümlü vəsaitlərin xüsusi çəkisi
- dövlət mülkiyyətin yüksək xüsusi çəkisi
- dövlət mülkiyyətin yüksək xüsusi çəkisi
- sosial xidmətlərin pulsuz ödənilməsi
- dövlətin aktiv sosial siyasəti

270 Liberal bazar modeli üçün hansı cəhət xas deyil?

- sosial siyasətin qalıq prinsipinə əsaslanması

- dövlət tənzimlənməsinin məhdud xarakteri
- xüsusi mülkiyyətin üstün çəkisi
- dövlətin iqtisadiyyata hədsiz müdaxiləsi
- ümumi daxili məhsulda dövlət büdcəsinin xüsusi çəkisinin az olması

271 Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modelinin formalaşmasının başlıca vasitəsi kimi hansı amil çıxış edir?

- xüsusi mülkiyyətin mövcud olması
- dövlət mülkiyyətinin xüsusi çəkisi
- mülkiyyətin özəlləşdirilməsi
- gəlirlərin və məşğulluğun dövlət tənzimlənməsi
- mülkiyyətin milliləşdirilməsi

272 Liberal bazar modelinin xarakterini hansı amil müəyyən edir?

- xüsusi mülkiyyətin mövcud olması
- dövlət tənzimlənməsi
- kredit-pul sistemi
- iqtisadiyyatda xüsusi mülkiyyətin aparıcı mövqeyi
- dövlət sektorunun xüsusi çəkisi

273 Amerika modeli üçün xarakterik olmayan hal hansıdır:

- sosial siyasətin qalıq prinsipi əsasında həyata keçirilməsi
- bazar mexanizminin sərbəst və səmərəli fəaliyyəti
- firmaların rəhbərlərinin və işçilərinin gəlirləri arasında ciddi fərqlərin olması
- dövlətin birbaşa investisiyalarından iqtisadiyyatda geniş istifadə olunması
- aztəminatlı əhali qrupları üçün minimum yaşayış şəraitinin təmin edilməsi

274 İsveç modeli üçün xarakterik hal hansıdır:

- sosial siyasətin qalıq prinsipi əsasında həyata keçirilməsi
- kasıblar və dövlətliilər arasında kəskin sosial təbəqələşmə
- iqtisadiyyatda plan və bazar mexanizmlərinin vəhdəti
- müəssisələrdə güclü həmkarlar ittifaqlarının fəaliyyəti
- ölkədə azad iqtisadi zonaların geniş yayılması

275 Yapon modeli üçün xarakterik olmayan hal hansıdır:

- milli mənafeələrin şəxsi mənafeələrdən üstün tutulması
- beynəlxalq ticarətdə fəal iştirak
- investisiya və yığımın yüksək səviyyəsi
- kənd təsərrüfatı torpaqlarının ailələrin uzunmüddətli icarəsinə verilməsi
- firmaların ömürlük mizd sisteminin tətbiqi

276 Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatına keçid dövrünə başlanmışdır:

- 1992.0
- 1990.0
- 1989.0
- 1991.0
- 1988.0

277 Azərbaycanda hansı bazar modelini tətbiq etmək daha əlverişlidir?

- Rusiyanın
- Yaponiyanın
- ÇXP-nin
- Almaniyanın
- ABŞ-in

278 Liberal bazar iqtisadiyyatı modeli ölkələrdən biri yanlıdır:

- hamısı
- ABŞ
- Böyük Britaniya
- Kanada
- Yeni Zelandiya

279 Bazar iqtisadiyyatı modellərini formalaşdıran ümumi cəhətlərdən biri yanlıdır:

- azad bazar qiymətləri
- mülkiyyətin çoxnövliyi
- rəqabət mühiti
- coğrafi mövqe
- sahibkarlıq fəaliyyəti

280 Bazar iqtisadiyyatının liberal modelinə əsaslanan ölkələrdə ümumi milli məhsulun (ÜMM) neçə faizi və yaxud da neçədə bir hissəsi dövlət büdcəsindən sosial xərclər üçün nəzərdə tutulur?

- 10 faiz
- 50 faiz
- 40 faiz
- 20 faiz
- 30 faiz

281 Aşağıdakılardan hansı yalnız bazar modelini səciyyələndirir?

- qiymət son hədd xərclərindən artıqdır
- bir satıcı və bir alıcı
- sabit xərclər çox olduqda
- məhsulların çox çeşidliliyi
- qiymət son hədd xərclərinə bərabərdir

282 İqtisadi modelləri formalaşdıran prinsiplər hansılardır:

- ideoloji
- iqtisadi
- siyasi
- bunların hamısı doğrudur
- sosial

283 Cənub-Şərqi Asiya ölkələrin modellərində ümumi cəhət hansıdır:

- bunların hamısı doğrudur
- iqtisadiyyatda sosial problemlərin həllinin prioritetliyi
- dövlət və bazar tənzimlənməsinin milli xüsusiyyətlərlə vəhdəti
- dövlət və bazar tənzimlənməsinin milli xüsusiyyətlərlə vəhdəti
- xüsusi mülkiyyətin, azad rəqabətin üstün mövqeyi

284 Hansı bazar iqtisadiyyatı modelində xüsusi mülkiyyətin çəkisi daha çoxdur?

- sosial-demokrat və sosial
- sosial-demokrat
- sosial
- liberal
- sosial və liberal

285 «Sosial bazar təsərrüfatı» nəzəriyyəsinin əsas prinsiplərini kim işləyib hazırlamışdır?

- C.Keyns
- Y.Şumpeter
- C.Robinson
- V.Oyken
- F.Xayek

286 Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modelinin nəzəri konsepsiyası kimlər tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır?

- heç biri doğru deyil
- M.Fridmen, P.Samuelson
- A.Marşal, K.Menger
- A.Müller-Armak, L.Erxard
- K.Marks,F.Engels

287 Hansı inkişaf etmiş bazar ölkəsi liberal modelə əsasən iqtisadiyyatını inkişaf etdirir?

- Çin
- Almaniya
- İsveç
- ABŞ
- Yaponiya

288 Y.Şumpeter iqtisadi artımda hansı amilə daha çox üstünlük vermişdir?

- iqtisadi ehtiyatların səmərəli bölgüsünə
- əmək məsrəflərinə
- kapitalla
- investisiyaya
- torpağa

289 İqtisadi artım nədir?

- resursların sahələr arasında bölgüsü
- bank faizlərinin aşağı salınması, istehsalı genişləndirmək
- amortizasiya ayırmaları hesabına istehsalı genişləndirmək, ÜDM-in amillərinin kəmiyyətinin saxlanması
- real ÜMM-in mütləq həcmnin və adambaşına düşən real ÜMM-in artımı
- istehsal amillərinin sahələr arasında bölgüsü

290 İqtisadi artımın hansı əsas tipləri var?

- sürətli inkişaf tipi
- ekstensiv tip
- intensiv tip
- ekstensiv və intensiv tipi

sabit inkişaf tipi

291 Əmtəə və xidmətlər istehsalı ilə bağlı xərcləri və nəticələri əks etdirən dəyər və natural göstəricilər sistemini əks etdirən iqtisadi artım modeli:

- qarışıq model
- çoxamilli model
- biramilli model
- universal model
- ikiamilli model

292 İqtisadi artımın hansı nəzəri modeli məhsulun həcmi ilə iki amil: investisiyalar və gəlirin artım sürəti arasında qarşılıqlı əlaqəni əks etdirir:

- Solou modeli
- Kobbə-Duqlas modeli
- C.Robinson modeli
- Harrod-Domar modeli
- V.Tinberqen modeli

293 İqtisadi artımın hansı modeli texniki və iqtisadi resurslardan səmərəli istifadənin nəticəsidir:

- Robinson modeli
- Kobbə-Duqlas modeli
- Harrod-Domar modeli
- Solou modeli
- Tinberqen modeli

294 İqtisadi artımın hansı modelində, iqtisadi artımın milli gəlirin bölgüsündən asılıdır:

- Solou modeli
- Kobbə-Duqlas modeli
- Harrod-Domar modeli
- Robinson modeli
- Tinberqen modeli

295 Aşağıdakılardan hansı iqtisadi artımın təklif amillərinə daxil deyildir?

- iqtisadi resurslar
- təbii resurslar
- məcmu xərclər
- əsas kapitalın həcmi
- əmək resursları

296 İqtisadi artımın əsas məqsədi:

- sərbəst vaxtın və investisiyanın artırılması
- iqtisadi artımı keyfiyyətcə yaxşılaşdırmaq
- investisiyanın həcmnin artırılması
- əhəlinin maddi rifahının yüksəldilməsi, iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması
- insan kapitalının investisiyalaşdırılması

297 Aşağıdakılardan biri iqtisadi artımın amillərinə daxil deyil:

- artan resursların səmərəli bölgüsü
- əsas kapitalın həcmi

- texniki tərəqqi
- intensiv artım
- təbii resursların kəmiyyət və keyfiyyəti

298 İqtisadi artıma yalnız əməyin və kapitalın təsirini öyrənən model:

- heç biri düz deyil
- universal model
- üçamilli model
- ikiamilli model
- hamısı düzdür

299 E.Domar və R.Xarrodun iqtisadi artım modelinin əsasını nə təşkil edir:

- məcmu psixoloji amillər
- milli gəlirin tarazlığının yaradılması şərtləri
- büdcə tənzimlənməsi ideyasını pul-kredit siyasəti ilə birləşdirən makroiqtisadi siyasət konsepsiyasını işləyib hazırlanması
- milli gəlirin tarazlı və ya sabit artım sürətini təmin edən şərtlərin məcmusu
- dövlət xərclərinin kəsirli maliyyələşdirilməsi nəzəriyyəsinin hazırlanması

300 E.Domar və R.Xarrodun iqtisadi artım modelinin C.Keyns modelindən fərqli tərəfini müəyyənləşdirin:

- pul-kredit siyasəti tədbirlərilə xüsusi investisiyaların dəyişməsinin tarazlaşdırılması
- milli gəlirin tarazlığının yaradılması
- iqtisadiyyatda müvazinətin pozulması şərtini
- milli gəlirin tarazlı və ya sabit artım sürətini təmin edən şərtlərin məcmusu
- iqtisadiyyatda müvazinətin bərpa olunmasını

301 Aşağıdakı göstəricilərdən hansılar iqtisadi artımın amillərinə aiddir?

- becərilən torpaqların həcmnin azalması
- işçilərin sayının artması
- məhsulların qiymətinin artması
- işçilərin sayının artması, əmək məhsuldarlığının artması, becərilən torpaqların həcmnin azalması
- əmək məhsuldarlığının artması

302 İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi nəzəriyyələrinə aid deyildir:

- monetarist
- neoklassik
- keynsçilik
- klassik
- neokeynsçilik

303 İqtisadi artım nədə ifadə olunur?

- neft hasilatının artımında
- ÜMM-in dəyərində
- ÜMM-in mütləq artımında
- real ÜMM-in artım tempində
- əmək haqqının artımında

304 İqtisadi artımın inkişaf meyllərindən və nisbətlərindən asılı olaraq onun intensiv tipinin formaları:

- əməktutumlu, fondaneytral, resursqoruyucu
- fondtutumlu, fondverimli
- resursların qənaətli formada istifadəsi
- fondtutumlu, resursqoruyucu, fondaneytral
- resursqoruyucu, xərclərin səmərəliliyi

305 Aşağıdakılardan hansılar iqtisadi artımın hərəkətverici qüvvələrinə aiddir? 1. ziddiyyətlər 2. iqtisadi tarazlıq 3. iqtisadi bəhsləşmə 4. kapitalın həcmi 5. iqtisadi mənafeələr

- 3, 4
- 1, 2, 5
- 1, 2
- 1, 3, 5
- 1, 2, 3

306 İqtisadi artımın amillər üzrə modelləri:

- heç biri düz deyil
- biramilli, universal və dördamilli model
- universal, bir və ikiamilli model
- ikiamilli, çoxamilli, universal model
- çoxamilli və ikiamilli model

307 Aşağıdakı göstəricilərdən hansılar iqtisadi artıma dövlət təsiri kimi çıxış edir?

- iqtisadi artım
- kadr hazırlığına dövlət xərcləri
- vergi sisteminin təkmilləşməsi
- elmi-texniki tədqiqatın stimullaşdırılması
- ixtisaslaşma

308 C.Hansonun tsiklik dəyişmələr ilə mübarizə metodu hansıdır:

- hamısı
- investisiya həcmi sabitləşdirmək
- fiskal və pul-kredit siyasəti tədbirləri ilə xüsusi dəyişməsi tarazlaşdırmaq
- investisiya həcmi sabitləşdirmək, fiskal və pul-kredit siyasəti tədbirləri ilə xüsusi dəyişməsi tarazlaşdırmaq
- milli gəlirin mənfəətin xeyrinə yenidən bölgüsünü təmin etmək

309 Qiffen paradoksu ibarətdir:

- əmtənin bütün qiymətlərində tələbin dəyişməzliyində
- əmtənin qiyməti azalarsa ona tələb artmaqda
- son faydalılığın artmasında
- əmtənin qiyməti azaldıqda ona tələbin azalmasında
- ümumi faydalılığın azalmasında

310 "Neoklassik sintez" nəzəriyyəsi nədir:

- dəyərsiz qiymət nəzəriyyəsidir
- investisiya artımının gəlir artımına olan nisbətidir
- səmərəli tələbin ən mühüm tərkib hissəsi olan kapital qoyuluşudur
- pul amili əlavə olmaqla natamam məşğulluq şəraitində tarazlıq nəzəriyyəsidir
- iqtisadi liberalizm ənənələrini davam etdirən baxışlar sistemidir

311 Səmərəli gözləmə nəzəriyyəsinin müəlliflərindən biri yanlışıdır:

- C.Mut
- R.Lukas
- F.Sarcent
- A.Laffer
- N.Uolles

312 P. Samuelson iqtisad elminin görkəmli nümayəndələrindən üçünü fərqləndirmişdir:

- C.M.Keyns, A.Marşal, M.Fridmen
- A.Smit, K.Marks, C.M.Keyns
- A.Smit, D.Rikardo, K.Marks
- K.Marks, C.M.Keyns, A.Marşal
- C.M.Keyns, F.Vizer, A.Marşal

313 7-12 ili əhatə edən tsikllər:

- Forrester tsiklləri
- Toffer tsiklləri
- uzunmüddətli tsikllər
- ortamüddətli tsikllər
- qısamüddətli tsikllər

314 40-60 ili əhatə edən tsikllər:

- Forrester tsiklləri
- Toffer tsiklləri
- qısamüddətli tsikllər
- uzunmüddətli tsikllər
- ortamüddətli tsikllər

315 1000-2000 ili əhatə edən tsikllər:

- Kitçen tsiklləri
- Forrester tsiklləri
- Juqlyar tsiklləri
- Toffer tsiklləri
- uzunmüddətli tsikllər

316 2-4 ili əhatə edən tsikllər:

- ortamüddətli tsikllər
- Toffer tsiklləri
- Forrester tsiklləri
- qısamüddətli tsikllər
- uzunmüddətli tsikllər

317 200 ili əhatə edən tsikllər:

- ortamüddətli tsikllər
- Toffer tsiklləri
- uzunmüddətli tsikllər
- Forrester tsiklləri
- qısamüddətli tsikllər

318 Kuznest tsiklləri:

- qısamüddətli tsikllər
- Toffer tsiklləri
- Forrester tsiklləri
- tikinti tsiklləri
- uzunmüddətli tsikllər

319 İqtisadi nəzəriyyənin müasir istiqamətlərinə hansılar daxil deyil?

- institusionalizm
- neoklassik-sosioloji
- keynsçilik
- klassik
- neoliberalizm

320 Utilitarizm doktrinasının müəllifi:

- K.Marks
- E.Atkinson
- F.Xayek
- İ.Bentam
- D.Byukken

321 Ümumi rifah funksiyası kim tərəfindən işlənmişdir:

- D.Xiks
- M.Fridman
- V.Pareto
- P.Samuelson
- L.Valras

322 Baumol və Uilyamson hansı nəzəriyyənin müəllifidir:

- əlavə dəyər nəzəriyyəsi
- ənənəvi firma nəzəriyyəsi
- çoxməqsədli nəzəriyyə
- menecer nəzəriyyəsi
- həcmə maksimumlaşdırılması nəzəriyyəsi

323 Aşağıdakılardan hansılar iqtisadi tsikl fazalarına aid deyil?

- canlanma
- böhran
- durğunluq
- büdcə kəsirinin artımı
- yüksəliş

324 İqtisadi böhran, durğunluq, canlanma, yüksəlişin dövrü olaraq təkrarlanması:

- iqtisadi tənəzzül
- iqtisadi böhran
- iqtisadi yüksəliş
- iqtisadi tsikl
- iqtisadi artım

325 İqtisadi tsiklin məzmunu onun daxili qanunauyğunluqlarından asılıdır:

- uzunmüddətli
- qısamüddətli
- elektik faktor
- endogen faktor
- ekzogen faktor

326 İqtisadi tsiklin təbiəti ekzogen və endogen meyillərin vəhdətindən yaranır:

- hamısı düzdür
- ekzogen faktor
- endogen faktor
- elektik faktor
- heç biri düz deyil

327 İqtisadi tsiklin təbiəti xarici səbəblərdən asılıdır:

- hamısı düzdür
- elektik faktor
- qısamüddətli
- ekzogen faktor
- endogen faktor

328 Bir-birini ardıcıl əvəz edən tsiklin fazalarını iqtisadçılardan kim müəyyənləşdirmişdir:

- Q.Xabler
- J.Sismondi
- D.Kondratyev
- K.Marks
- K.Mitçel

329 Yunan sözü olub “kuklos” tsikl anlayışı:

- dövr deməkdir
- dövriyyə deməkdir
- dalğa deməkdir
- çevrə deməkdir
- kontur deməkdir

330 Neokeynsçilər qeyri-sabitliyin və tsiklik dəyişikliyin səbəbini nədə görürdülər:

- təklifin dəyişməsində
- iqtisadi sistemin zahiri pozulmalarında
- qiymətin dəyişməsində
- təkrar istehsal əlaqələrinin xüsusiyyətlərində
- tələbin dəyişməsində

331 İqtisadi tsiklin əsas səbəbi C.Keynsin multiplikator-akselerator təliminə uyğun olaraq yönəldilən investisiyalardır. Bu hansı nəzəriyyədir?

- marksist nəzəriyyə
- uyğun olaraq yönəldilən investisiyalardır. Bu hansı nəzəriyyədir?
- xarici amillər nəzəriyyəsi
- əsas kapitalla investisiyalar nəzəriyyəsi

- dövriyyə kapitalına investisiyalar nəzəriyyəsi

332 İqtisadi tsiklin qısa müddətli dövrdə əsas səbəbi dövriyyə fondlarına yönəldilmiş investisiyalardır. Bu hansı nəzəriyyədir?

- əsas kapitala investisiyalar nəzəriyyəsi
 monetar nəzəriyyə
 marksist nəzəriyyə
 dövriyyə kapitalına investisiyalar nəzəriyyəsi
 xarici amillər nəzəriyyəsi

333 U.K.Mitçelin iqtisadi təlimi hansı nəzəriyyənin əsasında dayanırdı?

- müvazinətlik nəzəriyyəsi
 son faydalılıq nəzəriyyəsi
 Ç.Darvinin təbiətin təkamülü nəzəriyyəsi
 böhransız tsikl konsepsiyası
 əhali məskunluğu nəzəriyyəsi

334 Təklif nəzəriyyəsinin ən mühüm xidməti nədir:

- iqtisadiyyata dövlət müdaxiləsinin zəruriliyini əsaslandırılmışdır
 monetarizmlə eyni olan neoklassik sintez makroiqtisadi nəzəriyyədir
 nominal əmək haqqının dəyişməsinin qiymətin səviyyəsindəki dəyişiklikdən qeri qalmasıdır
 iqtisadi artım probleminin əsaslı surətdə öyrənilməsidir
 mənfəətin yüksəldilməsini mümkün edir ki, bu da öz növbəsində məşğulluğu stimullaşdırır

335 Neoklassik sintez nəzəriyyəsi hansı nəzəriyyələrin sintezidir?

- neoklassik və neoliberalizm
 neoliberalizm və neokeynsçilik
 monetarizm və neokeynsçilik
 neokeynsçilik və neoklassik
 neoliberalizm və monetarizm

336 A.Laffer «Təklif iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi» hansı problemin həllini nəzərdə tutmurdu?

- sosial proqramların dondurulması
 vergilərin azaldılması
 təklifin stimullaşdırılması
 inflyasiyanın tənzimlənməsi
 büdcənin sağlamlaşdırılması

337 İki konsepsiyaya müvafiq olaraq bazar konyuktura mexanizminin dinamikasını əks etdirən işgüzar tsikl modeli, akselerator və multiplikator prinsipi:

- Xekşer-Olin
 Smit-Rikardo
 Marks-Engels
 Samuelson-Xiks
 Keyns-Marşal

338 Həddi təhlil metodunun əsl banisi kimdir:

- C.Klark
 A.Kurno

- C.Düpü
- C.Tyunen
- A.Marşal

339 Fond əməliyyatlarında spekulyativ motivlərlə bağlı olaraq optimizm və pessimizm əhval-ruhiyyələrini əks etdirən nəzəriyyə hansıdır?

- Marksist
- Tarazlıq
- Keynsçi
- Psixoloji
- Monetar

340 Qeyri-təkmil bazar informasiyası şəraitində istehsala kapital qoyuluşlarında gözlənilən və real nəticələrindən asılı olaraq optimizmə və ya pessimizmə uyğun iqtisadi fəaliyyəti əks etdirən nəzəriyyə hansıdır?

- Tarazlıq
- Keynsçi
- İfrat yığım
- Psixoloji
- Monetar

341 Qiymətlərin yüksəlməsi haqqında informasiyanın düzgün qiymətləndirilməsi nəticəsində iqtisadi aktivliyin əsassız olaraq sürətləndirilməsini əks etdirən nəzəriyyə hansıdır?

- Marksist
- Psixoloji
- Keynsçi
- Tarazlıq
- Monetar

342 Böhran fazasının əlamətləri:

- istehsalın dirçəlişi
- istehsalın həcmi sabitdir
- istehsalda durğunluq
- işsizlərin sayının artması
- yuxarıda göstərilənlərin hamısı

343 İqtisadi tsiklin səbəblərindən biri:

- heç biri doğru deyil
- təbii resurs yataqlarının tapılması
- məcmu xərclərdəki dəyişiklik
- elmi-texniki tərəqqi
- hamısı düzdür

344 Uzunmüddətli iqtisadi tsikllər kim tərəfindən araşdırılmışdır?

- R.Lukas
- U.Mitçel
- C.Kitçin
- N.Kondratyev
- K.Juqlyar

345 İqtisadi aktivlik mövsümü xarakter daşıyan sahələrdə baş verir və bayramlar ərəfəsində daha da güclənir:

- resurslardan qeyri-səmərəli istifadə
- tsiklik aktivlik
- antitsiklik aktivlik
- qeyri-tsiklik aktivlik
- resurslardan səmərəli istifadə

346 Xiks və Xansen tərəfindən işlənmiş əmtəə və pul bazarının qarşılıqlı asılılıq modeli:

- «məcmu tələb-məcmu təklif» modeli
- AD-AS modeli
- «ford mustanq» modeli
- IS-LM modeli
- «gəlirlər-xərclər» modeli

347 Aşağıdakılardan hansılar tsiklər nəzəriyyəsinə aiddir?

- heç biri
- Keynsçi nəzəriyyələr
- monetarist nəzəriyyələr
- hamısı
- iqtisadi tsiklin sinxronlaşdırılması nəzəriyyəsi

348 N.D.Kondratyevin böyük tsikllərin və ya uzun dalğaların təkrarlanmasını əlaqələndirirdi:

- qısamüddətli dövrdə istehsal fondlarına qoyulan dəyişən kapitalın həcmi və uzunmüddətli istehsal fondlarına qoyulan dövriyyə fondları ilə əlaqədar
- qısamüddətli dövrdə istehsal fondlarına qoyulan dəyişən kapitalın həcmi ilə əlaqədardır
- uzunmüddətli istehsal fondlarına qoyulan dövriyyə fondları ilə əlaqədar
- uzunmüddətli istehsal fondlarına qoyulan əsas kapitalın yeniləşməsi ilə əlaqədar
- ortamüddətli istehsal fondlarına qoyulan dövriyyə və dəyişən kapitalla əlaqədar

349 ETT-nin inkişaf prosesində əməyin zaman etibarı ilə kapitala silahlanması son hədd daxilində əmək və kapital arasında əvəz olunması necə müəyyən olunur?

- ETT-i Xarroda görə bitərəflilik
- ETT-i Solouya görə bitərəflilik
- ETT-i əmək qənaətcilliyi
- ETT-i Xiksə görə bitərəflilik
- ETT-i kapitala qənaətcillik

350 Aşağıdakılardan hansılar tsiklər nəzəriyyəsinə aiddir?

- heç biri düz deyil
- keynsçi nəzəriyyələr
- monetarist nəzəriyyələr
- keynsçi nəzəriyyələr, monetarist nəzəriyyələr, iqtisadi tsiklin sinxronlaşdırılması nəzəriyyəsi
- iqtisadi tsiklin sinxronlaşdırılması nəzəriyyəsi

351 İqtisadi tsikl nədir?

- iqtisadi inkişafın böhran dövrü
- iqtisadi inkişafın daimi artım dövrü
- iqtisadi inkişafın tempinin aşağı düşməsi dövrü

- iqtisadi inkişafın artım və enmələrlə müşahidə olduğu dövr
- iqtisadi inkişafın durğunluq dövrü

352 U.K.Mitçelin iqtisadi təlimi hansı nəzəriyyənin əsasında dayanırdı?

- müvazinətlik nəzəriyyəsi
- son faydalılıq nəzəriyyəsi
- Ç. Darvinin təbiətin təkamülü nəzəriyyəsi
- böhransız tsikl konsepsiyası
- əhali məskunluğu nəzəriyyəsi

353 İqtisadi aktivlikdə dəyişikliklər:

- heç biri düz deyil
- işgüzar aktivliyin dəyişməsi
- makroiqtisadi göstəricilərdəki müsbət dəyişiklik
- tsiklik və qeyri-tsiklik dəyişikliklər
- makroiqtisadi göstəricilərdəki mənfi dəyişiklik

354 Tsiklik inkişafın təbiətinə müxtəlif yanaşmalar (iqtisadi tsikllər nəzəriyyəsində):

- qısamüddətli, uzunmüddətli və ortamüddətli
- real işgüzar tsikl
- juqlyar və kondratyev tsiklləri
- ekzogen, endogen və elektik
- elektik, kondratyev dalğası

355 Bütün makroiqtisadi göstəricilər dəyişikliyə uğrayır və işgüzar aktivliyin dəyişməsi iqtisadiyyatın bütün bölmə və sahələrini əhatə edir:

- antitsiklik dəyişikliklər
- qeyri-tsiklik dəyişikliklər
- firma səviyyəsində dəyişikliklər
- tsiklik dəyişikliklər
- bir sahədə olan dəyişikliklər

356 Inflyasiya ilə işsizlik arasında əlaqəni ilk dəfə kim araşdırmışdır?

- K.Marks
- V.Oyken
- M.Fridman
- O.Filippis
- C.Keyns

357 C.Kommonsə görə dəyər nəyə əsasən formalaşır?

- dəyərlilik
- əmək məsrəfləri
- tələb və təklifin nisbəti
- «Kollektiv institutların» hüquqi razılığı
- qiymət amilləri

358 İnstitutsionalizmin tədqiqat obyektinə aiddir:

- iqtisadiyyat üzərində "sosial nəzarət" və iqtisadi tarazlıq şəraitində tələb və təklifin təhlili
- sosializmlə konvergeniya vasitəsi ilə kapitalizmin transformasiyası

- iqtisadi tarazlıq şəraitində tələb və təklifin təhlili
- iqtisadiyyat üzərində “sosial nəzarət”
- iqtisadiyyat üzərində “sosial nəzarət” və sosializmlə konvergensiya vasitəsi ilə kapitalizmin transformasiyası

359 ”Oliqopoliya” məfhumunu ilk dəfə kim işlətmişdir:

- K.Marks
- C.Robinson
- O.Kurno
- E.Çemberlin
- C.Qelbreyt

360 Gəlirlərin bölgüsündəki qeyri-bərabərliyin səviyyəsi hansı gəlir təmərküzləşmə indeksinin köməyi ilə ölçülür:

- Desil və Cinni əmsalı
- Desil əmsalı
- Kvinti əmsalı
- Cinni əmsalı
- Kvarti əmsalı

361 Amerikan iqtisadçısı A.Oukenin hesablamasına görə faktiki işsizlik məşğulluğun təbii səviyyəsindən 1% olunması, bu ÜDM-un həcmnin aşağıdakı qədər itirilməsidir:

- 0.035
- 0.015
- 0.02
- 0.025
- 0.03

362 İşsizlik nəticəsində potensial əmtəə və xidmətlərin itkisinin hesablanması kimin işlədiyi qanuna əsasən həyata keçirilir?

- amerikan alimi P.Samuelson
- amerikan alimi X.Berner
- amerikan iqtisadçısı M.Fridmen
- amerikan alimi A.Ouken
- ingilis iqtisadçısı A.Filiks

363 Aşağıdakılardan hansılar inflyasiyanın sürətli artım növünə aid deyil?

- qəfil
- mülayim
- sürətli
- gözlənilən
- ifrat (hiper)

364 İnflyasiya və işsizliyin nəticələri iqtisadiyyatın hansı səviyyəsinin probleimidir:

- dünya iqtisadiyyatının
- regional iqtisadiyyatın
- qlobal iqtisadiyyatın
- makroiqtisadiyyatın
- meqaiqtisadiyyatın

365 Qiymətlərin aşağıdakı hansı artım sürəti sürətli inflyasiyaya aiddir?

- 10%-dən 500%-ə
- il ərzində qiymətlərin artım sürəti 10%-ə qədər
- 50%-dən 500%-ə qədər
- 10%-dən 50%-ə qədər
- 500%-dən yuxarı

366 «Səmərəli gözləmə» nəzəriyyəsi hansı iqtisadi siyasəti nəzərdə tutmur?

- dövlətin iqtisadiyyata məhdud müdaxiləsini
- makro və mikro iqtisadi əlaqələndirməni
- iqtisadi siyasətin nəticəsinin dəyişməsinə
- dövlətin iqtisadiyyata qeyri-məhdud müdaxiləsini
- gözləmənin mümkün təsirini

367 Kapitalizmin transformasiya nəzəriyyəsinə aid deyil:

- rifah dövləti
- xalq kapitalizmi
- kollektiv kapitalizm
- mübadilə iqtisadiyyatı
- qarışıq iqtisadiyyat

368 "Reyqanomika" iqtisadi siyasəti hansı iqtisadi məktəbin ideyaları əsasında yaradılıb?

- Merkantilist
- Marjinalist
- Keynsçi
- Monetarist
- Marksist

369 Dövrüyyədə olan pul kütləsinin dəyişməsi iqtisadi aktivliyin əsas səbəbidir. Bu hansı nəzəriyyədir?

- xarici amillər nəzəriyyəsi
- dövrüyyə kapitalına investisiyalar nəzəriyyəsi
- əsas kapitala investisiyalar nəzəriyyəsi
- monetar nəzəriyyə
- ifrat yığıcı nəzəriyyəsi

370 M.Fridmen işsizliyin təbii normasını azaltmaq yollarını necə görürdü:

- bunların hamısı doğrudur
- makroiqtisadi tənzimləmə yolu ilə
- uzunmüddətli pul tənzimləməsi ilə
- mikroiqtisadi tənzimləmə yolu ilə
- qısamüddətli pul tənzimlənməsi ilə

371 Monetarizmin 70-80-ci illərdə iqtisadi nəzəriyyənin və iqtisadi siyasətin mərkəzində olmasının səbəbi nədir?

- büdcədən sosial ehtiyaclara təxsisatın azaldılması
- klassik kapitalizmə bəraət qazandırmaq
- bölgüdə bərabərliyə nail olmaq
- kəsirli maliyyələşmə siyasətinin yeridilməsi

- iqtisadi artımın mümkünlüyünə inamı artırmaq

372 Monetarizm nəzəriyyəsində mərkəzi yeri hansı problem tutur:

- məşğulluq və işsizlik
 məşğulluq
 işsizlik
 işsizlik və inflyasiya
 inflyasiya

373 İşsizliyin təbii şəraiti üçün aşağıdakı hallar mümkündür:

- iqtisadiyyatda struktur işsizlik mövcuddur
 iqtisadiyyatda tsiklik işsizlik mövcuddur
 iqtisadiyyatda işsizlər yoxdur
 iqtisadiyyatda friksyon və struktur işsizlik mövcuddur
 yuxarıdakıların heç biri düz deyil

374 Hansı dövrdə tsiklik işsizlik > 0 olur?

- yüksəliş dövründə
 depressiya dövründə
 canlanma dövründə
 tənəzzül dövründə

375 Tsiklik işsizlik hansı dövrdə < 0 olur?

- durğunluq və canlanma dövründə
 tənəzzül və canlanma dövründə
 yüksəliş və tənəzzül dövründə
 canlanma və yüksəliş dövründə
 tənəzzül və durğunluq dövründə

376 İnflyasiyanın mövcudluğunu və səviyyəsini müəyyənləşdirən vacib, mühüm iqtisadi göstərici:

- bazar qiymətləri
 qiymət səviyyəsi
 qiymətin dövlət tənzimlənməsi
 qiymət indeksi
 qiymətin bazar tənzimlənməsi

377 İstehsal xərclərinin yüksəlməsi ilə qiymətlərin artması nəticəsində baş verən inflyasiya:

- açıq inflyasiya
 tələb inflyasiyası
 xərclər inflyasiyası
 təklif inflyasiyası
 struktur inflyasiya

378 C. Keynsin fikrinə görə:

- böhranlar stimullaşdırıcı rol oynayır
 pul təkrar istehsalın müstəqil amilidir
 təklif müvafiq tələb yaradır
 qiymət, əmək haqqı, faiz dərəcəsi qısa müddətdə dəyişməzdir
 doğumun yüksək tempi əhali artıqlığı yaradır

379 C. Keynsin makroiqtisadi tənziyləmə nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir?

- gəlirlərin artırılması
- ÜDM-un artırılması
- səmərəli təklif
- kortəbii bazar mexanizminin qiymətləndirilməsi və iqtisadiyyata dövlətin müdaxiləsinin zəruriliyi
- vergi dərəcələrinin artırılması

380 C.M.Keyns tarazlığın pozulmasının, böhranlı tənəzzülün və işsizliyin əsas səbəbini nədə görür:

- mübadilədə
- istehsalda
- istehlakda
- yığımda
- bölgüdə

381 C.Keyns bazar konsepsiyasında tənziyləmə siyasəti kimi nəyi əsas hesab etmişdi?

- qiymət
- pul-kredit
- sosial
- büdcə-vergi
- xarici ticarət

382 Keynsçi yanaşmaya əsasən dövlətin iqtisadi tənziylənməsinin əsas məqsədi hesab olunur:

- dünya bazarında ekspansiya
- iqtisadi artım və inflyasiyanın aşağı səviyyəsi
- tsikli tərəddüdlərinin olmaması
- stabil iqtisadi artım və məşğulluğun yüksək səviyyəsi
- məşğulluğun yüksək səviyyəsi və inflyasiyanın aşağı səviyyəsi

383 Makroiqtisadi sabitliyin məqsədi:

- idxalla ixrac balansını sabitləşdirmək
- istehsalı genişləndirmək
- işsizliyin səviyyəsini sabit saxlamaq
- MG-in artımı, işsizliyin saxlanması, xalis ixrac və qiymət səviyyəsi
- idxala üstünlük vermək

384 İqtisadi tsiklin fazalarına görə fiskal siyasətin növləri:

- büdcə-vergi siyasəti
- diskresion fiskal siyasət
- avtomatik fiskal siyasət
- stimullaşdırıcı və ləngidici fiskal siyasət
- pul-kredit (monetar siyasət)

385 İqtisadiyyatın tənziylənməsinin hansı tipləri var?

- heç biri düz deyil
- mərkəzləşmiş planlaşma
- dövlət tənziylənməsi
- mərkəzləşmiş planlaşma, dövlət tənziylənməsi
- qeyri-mərkəzləşmə

386 Klassik məktəbin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- azad rəqabət
- iqtisadi liberalizm
- iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimlənməsi
- iqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzimlənməsi
- əmək dəyər nəzəriyyəsi

387 A. Smitin bazar haqqında təliminin əsas müddəası:

- yeniliklərin tətbiqi
- əmək bölgüsü
- iqtisadi ehtiyatların məhdudluğu
- görünməz əl nəzəriyyəsi
- əmək dəyər nəzəriyyəsi

388 Neoliberalizm təlimi iqtisadiyyatın hansı sahəsinin tənzimlənməsini nəzərdə tutur?

- bütövlükdə iqtisadiyyatı
- pul-kredit
- büdcə-vergi
- sosial sahədə
- xarici ticarət

389 Klassik məktəbin iqtisadiyyatın tənzimlənməsi haqqında təlimi nəyə əsaslanır?

- sosial sahənin
- dövlət tərəfindən iqtisadiyyatın idarə edilməsi
- fiskal
- iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimlənməsi
- pul-kredit

390 C. Keynsin multiplikator nəzəriyyəsi hansı əlaqəni nəzərdə tutmuşdur?

- istehsalla istehlak arasında
- milli gəlirlə həyat səviyyəsi arasında
- ümumi daxili məhsulun artımı ilə milli gəlirin
- investisiyanın artımı ilə milli gəlirin artımı
- yığımla istehlak arasında

391 Klassiklərdən fərqli olaraq, C.Keyns təsbiq etmişdir ki:

- təklif özünün xüsusi tələbini yaradır
- "Laisser faire" (bu söz fransız mənşəli olub, müdaxilə etməmək mənasını verir) prinsipinin yerinə yetirilməsi mütləq makroiqtisadi tarazlığa gətirib çıxarır
- bazar təbii surətdə özünü tənzimləyir
- qiymətlər və əmək haqqı çevikliyə malik olurlar
- özəl sahibkarlıq iqtisadiyyatına daxili qeyri-sabitlik xasdır

392 Keyns nəzəriyyəsində:

- faktiki tələb potensial tələbdən azdır
- əsas problem reallaşmalıdır
- təklif tələb yaratmır
- bunların hamısı doğrudur

- tələb təklif yaradır

393 Aşağıdakı fikirlərdən hansı C.M.Keynsə aiddir:

- hamısı doğrudur
 monopsoniya anlayışının elmi dövriyyəyə daxil olunması
 qeyri təkmil rəqabət nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
 istehlakın səviyyəsini müəyyən edən əsas amilin gəlirlər olması
 istehlak predmetlərinin azad mübadiləsi ilə iqtisadiyyatın mərkəzdən idarə edilməsi

394 Domar və Xarrodun iqtisadiyyatının keynsiçi modelində əsas diqqət nəyə yönəlir:

- inflyasiyaya
 dövlət xərclərinə
 dövlət gəlirlərinə
 investisiyalara
 vergilərə

395 Vergi dərəcəsi həcmi ilə büdcəyə vergi daxilolmaları həcmi arasında əlaqəni nümayiş etdirən əyri:

- Lyukas əyrisi
 Engel əyrisi
 Filips əyrisi
 Laffer əyrisi
 Lorens əyrisi

396 Sol Keynsçilərin tədqiqat obyektini nə təşkil edirdi:

- Keynsçi modellərdə milli gəlirin bölüşdürülməsi kimi amillərin nəzərə alınmasını təklif edirdilər
 Keynsçiliyin inkişafının bu istiqaməti neoklassik sintezin yaranmasının əsası olmuşdur
 Keynsin nəzəriyyəsini neoklassik ənənələrlə əlaqələndirməyə çalışmışdır
 Keynsin nəzəriyyəsinin yeniliyini, onun inqilabi rolunu və neoklassik məktəblə əlaqəsinin olmadığını qeyd edirdilər və Keynsçi modellərdə milli gəlirin bölüşdürülməsi kimi amillərin nəzərə alınmasını təklif edirdilər
 Keynsin nəzəriyyəsinin yeniyini, onun inqilabi rolunu və neoklassik məktəblə əlaqəsinin olmadığını qeyd edirdilər

397 Con Meynard Keyns neoklassik məktəbinin görkəmli nümayəndəsidir?

- Keyns institusionalizm məktəbinin nümayəndəsidir
 Keyns neoklassik məktəbin görkəmli nümayəndəsidir
 Keyns marjinalizmin nümayəndəsidir
 Keyns neoklassik məktəbin görkəmli nümayəndəsi deyil
 Keyns neosintez nəzəriyyəsinin nümayəndəsidir

398 İqtisadiyyata dövlətin müdaxiləsi aşağıdakı problemlərdən hansının ilk növbədə həlli üçün vacibdir?

- azad rəqabətin təmini
 inhisarçılığın qarşısının alınması
 inflyasiyanın güclənməsinə yol verməmək
 işgüzar fəallığı təmin etmək
 yuxarıdakılardan hamısı düzdür

399 Bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadiyyatın tənzimlənməsi məqsədinə aid deyil:

- istehlakın artımı
- iqtisadi sabitlik
- iqtisadi müvazinət
- istehsal vasitələrinin inkişafının üstün artımı
- iqtisadi artım

400 Dövlət tərəfindən iqtisadiyyatın idarə edilməsi prosesində öz məqsədlərinə nail olmaq üçün istifadə edilən strateji və taktiki tədbirlər:

- iqtisadiyyatın sahə və regional quruluşu
- iqtisadi proqramlaşdırma
- dövlət proqramlaşdırılması
- dövlətin iqtisadi siyasəti
- iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi

401 İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin metodları:

- dolayı və məcburi
- məqsədli və inzibati
- rəqabətqabiliyyətlilik və inzibati
- inzibati və iqtisadi
- məcburetmə və iqtisadi

402 İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin iqtisadi metodunun formaları:

- məqsədli və dolayı
- məqsədli və məcburi
- inzibati və birbaşa
- birbaşa və dolayı
- inzibati və dolayı

403 Ticarət, xidmətlər və transfertlər balansının məcmusu tədiyyə balansının:

- ölkənin xalis eksportudur
- pul daxilolmalarıdır
- valyuta ehtiyatıdır
- tədiyyə balansının saldosudur
- cari hesabıdır

404 Açıq iqtisadiyyatda stabilləşmə siyasətinin strateji məqsədi:

- əmtəə və xidmətlərin beynəlxalq mübadiləsi
- cari ödənişlərin qalığı – xalis ixrac
- statistik hesabat – satış və maliyyə əməliyyatları
- “ikili tarazlığı” əldə etmək tam məşğulluq şəraitində ümumi tarazlıq
- idxal-ixracın tarazlığı

405 İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin nəzəri-konseptual əsasları:

- marjinal, klassik və keynsçi konsepsiyalar
- klassik, monetar, keyns konsepsiyaları
- klassik, neoklassik və marjinal konsepsiyalar
- neoklassik, keynsçi və monetar konsepsiyalar
- marjinal, keynsçi və neokeynsçi konsepsiyalar

406 İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi məsələlərində post keynsçilərin fikri fərqlidir və üç əsas cərəyana bölünür:

- konservativ, marjinal və neoklassik
- solçular (liberal), klassik və neokeynsçilik
- solçular, marjinal və neoklassik
- monetar, kaletskiçilik, neorikardoçuluq
- konservativ, klassik və yeni keynsçilik

407 Keynsçiliyin hansı istiqaməti iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsində əsas məsələ kimi mənfəətin maksimumlaşdırılması və iqtisadiyyatın konservativ strukturlarının saxlanılmasını təklif edir:

- sol keynsçilər (liberallar) və neoklassik istiqamət
- sol keynsçilər (liberallar)
- neoklassik istiqamət
- keynsçiliyin konservativ istiqaməti
- klassik istiqamət

408 Aşağıdakılardan hansı dövlətin iqtisadi tənzimləmə funksiyasına daxil deyildir?

- rəqabətin qorunması və gəlirlərin yenidən bölgüsü
- rəqabətin qorunub saxlanması
- işsizliyin və inflyasiyanın tənzimlənməsi
- büdcə gəlirləri və xərcləri nisbətinin tənzimlənməsi
- gəlir və sərvətlərin yenidən bölüşdürülməsi

409 Aşağıdakılardan hansılar iqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzimlənməsi üsuluna aid deyil?

- heç biri düz deyil
- birbaşa inzibati tənzimləmə
- dolaylı iqtisadi tənzimləmə
- qısa müddətli tənzimləmə
- hamısı düzdür

410 Göstərilənlərdən hansı bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin istiqamətinə aid deyil?

- heç biri düz deyil
- büdcə tənzimlənməsi
- qiymət tənzimlənməsi
- ətraf mühitin qorunmasının dövlət tənzimlənməsi
- yuxarıdakılardan hamısı iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin istiqamətləridir

411 Dövlətin antitsiklik tənzimlənməsinə aid deyildir:

- iqtisadi tsiklin sinxronlaşdırılması
- vergi-büdcə alətlərindən istifadə etmək
- pul-kredit vasitəsilə
- xarici iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi
- işgüzar fəallığın stimullaşdırılması

412 M.Fridman iqtisadiyyatın tənzimlənməsində hansı amilə üstünlük vermişdir?

- qiymət siyasətinə
- xarici iqtisadi

- büdcə-vergiyə
- pul-kreditə
- sosial siyasətə

413 İqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzimlənməsinin iqtisadi metodlarına aid deyil:

- sosial siyasət
- büdcə-vergi mexanizmləri vasitəsilə tənzimləmə
- kredit-pul formasında tənzimləmə
- müəssisə və şirkətləri iş qüvvəsi ilə təmin etmək
- qiymət siyasəti

414 Bazar iqtisadi sistemində dövlətin iqtisadi vəzifələrinə aid deyil:

- iqtisadiyyatın sabitləşdirməsi
- bazar sisteminin səmərəli fəaliyyətinə şərait yaradan ictimai mühitin və hüquqi bazanın təmin edilməsi
- rəqabətin qorunub saxlanması
- istehsal olunmuş məhsulların bölgüsünü həyata keçirmək
- gəlir və sərvətlərin yenidən bölgüsü

415 İnflyasiyanın tənzimlənməsi məqsədilə dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlərdən biri yanlışıdır:

- pul islahatı həyata keçirmək
- ölkənin maliyyə sistemini sağlamlaşdırmaq
- əmək haqqı və qiymətlərin tənzimlənməsi
- nağd və nağdsız pul nişanları buraxılışını dayandırmaq
- deflyasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi

416 İqtisadi artımın əsas göstəricilərindən biri səhvdir:

- işsizlərin və əmək qabiliyyəti olmayanların sosial müdafiəsi
- əhəlinin maddi rifahının yüksəlməsi
- sosial və həyat şəraitinin təhlükəsizliyinin artması
- ölkədə yalnız böyük firmaların fəaliyyəti
- tam məşğulluğun təmin edilməsi

417 İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin formaları:

- qiymətlər, pul-kredit və sosial tənzimlənmə
- hüquqi, rəqabətqabiliyyətlilik, ədalətli tənzimlənmə
- pul-kredit, sosial iqtisadi tənzimlənmə
- hüquqi, maliyyə-iqtisadi və sosial - iqtisadi tənzimlənmə
- vergi, pul-kredit və sosial tənzimlənmə

418 Dövlətin iqtisadi siyasətinin əsas istiqamətləri:

- xarici-iqtisadi, pul-kredit siyasəti
- valyuta, idxal-ixrac, sosial və xarici iqtisadiyyat
- məşğulluq, antiinflyasiya, pul-kredit siyasəti
- pul-kredit, fiskal, sosial və xarici iqtisadi siyasət
- fiskal, moneta və keynsçi

419 İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin tipləri:

- indikativ planlaşdırma, tam inhisarçılıq
- dövlət və bazar tənzimlənməsinin vəhdətinin müxtəlif variantları

- tam liberal, təsərrüfatın idarə edilməsində dövlətin inhisarı
- tam liberal, təsərrüfatın idarə edilməsində dövlətin inhisarçılığı, dövlət və bazar tənzimlənməsinin müxtəlif variantları
- indikativ planlaşma, liberal və inzibati metod

420 Fərdi tarazlığı ayrı-ayrı əmtəələr üzrə tarazlıq kimi izah edib, ümumi tarazlığın bu tarazlıqların cəmi olduğunu qeyd edən nəzəriyyəçi:

- E.Çemberlin
- L.Valras
- C.Klark
- A.Marşal
- C.Robinson

421 Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsinin banisi kimdir?

- D.Rikardo
- A.Smit
- A.Marşall
- L.Valras
- C.Keyns

422 Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsinə kim tədqiq etmişdir:

- K.Marks
- C.M.Keyns
- M.Fridman
- L.Valras
- V.Pareto

423 Qiymətin dəyişməsi ilə ÜMM dəyişməsinə xarakterizə edən göstərici:

- pərakəndə qiymətlər
- qiymət səviyyəsi
- qiymət dərəcəsi
- qiymət defilyatoru
- transfert xərclər

424 Bazar vəziyyəti – bütün qarşılıqlı asılı bazarlarda eyni zamanda tələblə təklif arasında bərabərliyə nail olunması:

- gəlirlər və xərclərin ümumi tarazlığı
- tələb və təklifin ümumi tarazlığı
- ümumi iqtisadi tarazlıq
- ümumi makroiqtisadi tarazlıq
- təklif və istehsalın ümumi tarazlığı

425 L.Valrasın iqtisad elminə ən böyük töhfəsi nədir:

- faydalılıq həddi nəzəriyyəsidir
- əmək təklifi nəzəriyyəsidir
- izafi dəyər nəzəriyyəsidir
- istehlakçı davranışı nəzəriyyəsidir
- əmək-dəyər nəzəriyyəsidir

426 Hansı iqtisadçı faydalılıq həddi nəzəriyyəsinə məqsəd-nəticənin təhlilinə və dinamik

proqramlaşdırmaya gətirib çıxarmışdır:

- A.Piqu
- U.Cevons
- K.Menger
- V.Pareto
- G.H.Qossen

427 Aşağıdakı fikirlərdən S.Qosseyə aid olanını seçin:

- O, faydalılıq həddi nəzəriyyəsinə əsasən mübadilə bərabərliyi nəzəriyyəsinə yardım
- O, iqtisad elmini zövq və iztirabı hesablama kimi şərh edir
- O, faydalılığın azalması qanununu iqtisad elminin qanunu adlandırır
- İqtisadi davranışın əsası insan tərəfindən nemətin psixoloji qiymətləndirilməsi və bu nemətlər arasında seçim etməsidir
- O, faydalılıq həddinin azalması qanununu fizioloji prinsiplərlə əsaslandırır

428 Pareto-optimallığın bütün şərtləri təmin olunur:

- duopoliyada
- tənzimlənən inhisarlarda
- inhisarçı rəqabətdə
- təkml rəqabətdə
- oliqopoliyada

429 C.M.Keyns A.Marşalın hansı fikrindən iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi konsepsiyasını əsaslandırmaq üçün istifadə etmişdir:

- vaxtı bir iqtisadi amil kimi iqtisadi təhlilə tətbiq etməsi
- mükəmməl rəqabət şəraitində istehsalın optimallaşdırılması
- pulun kəmiyyət nəzəriyyəsi
- faiz nəzəriyyəsi
- ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi

430 Aşağıda adları qeyd olunan kateqoriyaların hansı A.Kurnonun maraq dairəsinə aid deyil:

- duapoliya nəzəriyyəsi
- tələbin funksiyası
- tələbin elastikliyi
- optimal müvazinət
- xalis inhisar nəzəriyyəsi

431 Paretoya görə ümumi iqtisadi müvazinətliyin meyarı (kriteriya) nədir?

- ictimai rifah halının yaxşılaşdırılması
- maksimum faydalılıq
- məcmu faydalılığın açıqlanması
- fərdlərin və əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılması
- fərdi rifah halının qiymətləndirilməsi

432 İstehsal xidmətlərinə olan səmərəli təklif və səmərəli tələb xidmətlər bazarında tarazlaşır, səmərəli təklif və səmərəli tələb məhsullar bazarında tarazlaşır, satış qiymətləri məhsullar xidmətlərdə ifadə olunmuş istehsal xərclərinə bərabər nəzəriyyə kimindir və necə adlanır:

- C.Xiksin fərdi texnoloji nəzəriyyəsi
- A.Marşalın fərdi tarazlıq nəzəriyyəsi

- E.Çemberlinin ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi
- L.Valrasın ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsi
- C.Klarkın inkişaf edən sistem daxilində tarazlıq nəzəriyyəsi

433 Pareto-səmərəli buraxılışının çatdığı nöqtədə:

- bazar iqtisadiyyatı şəraitində buraxılışın Pareto səmərəliliyinə nail olmaq mümkün deyil
- son hədd xəcləri son hədd gəlirinə bərabərdir
- bütün istehsal amillərinin son hədd məhsulları bərabərdir
- transformasiyanın son hədd norması əvəzləmənin son hədd normasına bərabərdir
- son hədd xəcləri son hədd gəlirinə bərabərdir, bütün istehsal amillərinin son hədd məhsulları bərabərdir

434 Rəqabətli bazar həmişə səmərəli bölgünü təmin edir,hər hansı rəqabətli müvazinət isə Pareto-səmərəlidir.Bu:

- qismən tarazlıq şəraitidir
- rifahın ikinci teoremidir
- ümumi tarazlıq şəraitidir
- rifahın birinci teoremidir
- səmərəlilik meyarıdır

435 Yığımın olmadığı fərz edilərsə, tələb yaradan bütün nemətlərin ümumi dəyəri həmişə təqdim olunan iqtisadi nemətlərin ümumi dəyərinə bərabədirsə, bu təsdiqləmə necə adlanır?

- Qossenin birinci qanunu
- rifahın birinci teoremi
- Pareto optimum
- Valras qanunu
- rifahın ikinci teoremi

436 Dövlət əmtəənin tarazlıq qiymətindən aşağı qiymətə satılması haqqında qərar verərsə bu zaman:

- heç biri doğru deyil
- əvvəlki miqdarda əmtəə satdıqda satıcı ziyana düşmür
- istehsalçıların gəliri hökmən artar, istehlakçıların gəliri isə hökmən azalar
- alıcıların itkisinə nisbətən satıcıların gəlirləri daha çox yüksələr
- istehsalçıların gəliri artar, istehlakçıların gəliri azalar

437 Ən ümumi mənada məcmu tələb və məcmu təklif arasında olan iqtisadi tarazlıq nəyi ifadə edir?

- heç biri doğru deyil
- bazarlarda qiymətlə tələbat arasında olan uyğunluğu
- dövlət bölməsi ilə özəl bölmə arasında olan əlaqəni
- cəmiyyətdə iqtisadi ehtiyatlar və tələbatlar arasında olan uyğunluğu
- cəmiyyətdə sahibkarların mənafeyi ilə dövlətin iqtisadi siyasəti arasında olan qarşılıqlı əlaqəni

438 Qiymətlər vasitəsilə istehsal, istehlak, tələb və təklif arasında əlaqə qiymətin hansı funksiyasıdır?

- rəqabət
- tələbat və tələbin balanslaşdırılması
- tələbat və təklifin balanslaşdırılması
- tələb və təklifin balanslaşdırılması
- müəssisə qiymətlərinin balanslaşdırılması

439 Multiplikator göstərir ki:

- tələb əyrisini sağa istiqamətləndirir
- investisiyanın artdığı şəraitdə ÜMM-un artımı müşahidə olunmur
- investisiyanın artması ÜMM-un artımında artan effekte səbəb olur
- investisiyanın artması ÜMM-un analoji artımına səbəb olur
- investisiyanın artımı bazar tarazlığından asılıdır

440 $Y=C+I+NX$, burada Y – milli gəlir, C – son istehlak, I – yığım (investisiya), NX – əmtəə və xidmətlərin xalis ixracı. Bu:

- istehlak və investisiya funksiyasıdır
- daxili xarici bərabərlik modelidir
- investisiyaya nisbətən gəlirin dəyişmə koefisientidir
- əsas makroiqtisadi bərabərlikdir
- gəlirə nisbətən investisiyanın dəyişmə koefisientidir

441 Kobb-Duqlas modelinə elmi-texniki tərəqqinin əlavə edilməsi ilə formalaşan model hansıdır:

- Solou modeli
- Barro modeli
- Harrod-Domar modeli
- V.Tinberqen modeli
- C.Robinson modeli

442 C. Keynsin multiplikator nəzəriyyəsi hansı əlaqəni nəzərdə tutmuşdur?

- istehsalla istehlak arasında
- milli gəlirlə həyat səviyyəsi arasında
- ümumi daxili məhsulun artımı ilə milli gəlirin
- investisiyanın artımı ilə milli gəlirin artımı
- yığımla istehlak arasında

443 Müasir kapitalizm cəmiyyətində istehsal səviyyəsi ilə məşğulluğu – istehsal olunan əmtəələr, xidmətlər və uyğun olaraq məşğulluq səviyyəsinin ümumi və məcmu məsrəflərin səviyyəsindən birbaşa asılı olduğunu tədqiq edən nəzəriyyəçi:

- C.Mill
- J.B.Sey
- A.Marşal
- C.Keyns
- A.Piqu

444 Klassiklərdən fərqli olaraq, C.Keyns təsbiq etmişdir ki:

- təklif özünün xüsusi tələbini yaradır
- "Laissez faire" (bu söz fransız mənşəli olub, müdaxilə etməmək mənasını verir) prinsipinin yerinə yetirilməsi mütləq makroiqtisadi tarazlığa gətirib çıxarır
- bazar təbii surətdə özünü tənzimləyir
- qiymətlər və əmək haqqı çevikliyə malik olurlar
- özəl sahibkarlıq iqtisadiyyatına daxili qeyri-sabitlik xasdır

445 Keyns nəzəriyyəsində:

- faktiki tələb potensial tələbdən azdır
- əsas problem reallaşmalıdır
- təklif tələb yaratmır
- bunların hamısı doğrudur

- tələb təklif yaradır

446 Aşağıdakı fikirlərdən hansı C.M.Keynsə aiddir:

- hamısı doğrudur
 qeyri təkml rəqabət nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
 monopsoniya anlayışının elmi dövrüyyə daxil olunması
 natamam reallaşmanın səbəbini aydınlaşdırmaq
 istehlak predmetlərinin azad mübadiləsi ilə iqtisadiyyatın mərkəzdən idarə edilməsi

447 Domar və Xarrodun iqtisadiyyatının keynsiçi modelində əsas diqqət nəyə yönəlir:

- inflyasiyaya
 dövlət xərclərinə
 dövlət gəlirlərinə
 investisiyalara
 vergilərə

448 Vergi dərəcəsi həcmi ilə büdcəyə vergi daxilolmaları həcmi arasında əlaqəni nümayiş etdirən əyri:

- Lyukas əyrisi
 Engel əyrisi
 Filips əyrisi
 Laffer əyrisi
 Lorens əyrisi

449 Sol Keynsçilərin tədqiqat obyektini nə təşkil edirdi:

- Keynsçi modellərdə milli gəlirin bölüşdürülməsi kimi amillərin nəzərə alınmasını təklif edirdilər
 Keynsçiliyin inkişafının bu istiqaməti neoklassik sintezin yaranmasının əsası olmuşdur
 Keynsin nəzəriyyəsini neoklassik ənənələrlə əlaqələndirməyə çalışmışdır
 Keynsin nəzəriyyəsinin yeniliyini, onun inqilabi rolunu və neoklassik məktəblə əlaqəsinin olmadığını qeyd edirdilər və Keynsçi modellərdə milli gəlirin bölüşdürülməsi kimi amillərin nəzərə alınmasını təklif edirdilər
 Keynsin nəzəriyyəsinin yeniyini, onun inqilabi rolunu və neoklassik məktəblə əlaqəsinin olmadığını qeyd edirdilər

450 R.Vernan tərəfindən irəli sürülmüş nəzəriyyə necə adlanır?

- texnoloji üstünlüklər
 mütləq üstünlüklər
 müqayisəli üstünlüklər
 məhsulun həyat dövrü
 beynəlxalq rəqabət gücü

451 E.Hekşer və B.Olinin hansı nəzəriyyəsinə görə hər bir ölkə müqayisəli üstünlüyə malik olduğu mal istehsalı üzrə ixtisaslaşaraq onu ixrac edir?

- müqayisəli üstünlüklər
 istehsal amillərinin nisbəti
 istehsal amilləri nəzəriyyəsi
 istehsal amillərinin nisbəti
 mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsi

452 Beynəlxalq ticarəti şərtləndirən amillərdən biri:

- dünya iqtisadiyyatının strukturu
- daxili bazarın stabil inkişafının təmin olunması
- kapitalın beynəlmilləşməsi
- yerli istehsalın kifayət etməməsi
- beynəlxalq iqtisadi inteqrasiya prosesi

453 Xarici ticarətdə əmtəələrin mübadiləsi necə adlanır?

- ixrac üzrə əməliyyat
- idxal
- ixrac
- idxal və ixrac
- ticarət mübadiləsi

454 Dünya bazarının hansı formaları fəaliyyət göstərir?

- beynəlxalq valyuta-kredit bazarı
- pul və xidmətlər bazarı
- iş qüvvəsi və əmtəə bazarı
- beynəlxalq əmtəə və xidmətlər bazarı
- valyuta və xidmət bazarı

455 Dünya bazarında reallaşan əmtəələrin dəyərinin pulla ifadəsi:

- istehlak səbəti qiyməti
- tarazlıq qiymətləri
- bazar qiymətləri
- dünya qiymətləri
- qiymət indeksi

456 Aşağıdakılardan hansı beynəlxalq ticarət nəzəriyyələrinə aid deyildir?

- istehsal amilləri nisbəti
- mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsi
- müqayisəli xərclər
- optimallıq nəzəriyyəsi
- istehsal amillərinin

457 Millətlərin beynəlxalq rəqabət qabiliyyətliliyi nəzəriyyəsinin banisi kimdir?

- D.Rikardo
- A.Smit
- P.Samuelson
- M.Porter
- Hekşer-Olin

458 Dövlətlərarası və ya hökumətlərarası ticarət müqavilələri əsasında müəyyən edilən qiymətlər:

- dünya qiymətləri
- müqavilə qiymətləri
- tədavül qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- ticarət qiymətləri

459 Beynəlxalq əmək bölgüsünün ən mühüm formaları və əsas elementləri:

- təmərküzləşmə v  mərkəzləşmə
- təmərküzləşmə
- mərkəzləşmə v  ixtisaslaşma
- ixtisaslaşma v  kooperasiyalaşdırma
- kooperasiyalaşdırma v  mərkəzləşmə

460 «Sahələrarası balans» nəzəriyyəsinin Nobel mukafatı laureatı kim olmuşdur?

- M.Fridmen
- R.Stoun
- A.Hansel
- V.Leontyev
- S.Domar

461 "Rifah iqtisadiyyatının zənginliyi" nəzəriyyəsinə görə Nobel mükafatına layiq görülən iqtisadçı kimdir?

- V.Leontyev
- M.Şoulz
- C.Stiqlis
- A.Sen
- K.Merton

462 İqtisadi nəzəriyyənin müasir istiqamətlərinə hansılar daxil deyil?

- institusionalizm
- neoklassik-sosioloji
- keynsçilik
- klassik
- neoliberalizm

463 Ekonomiksin inkişaf mərhələlərinə aid deyil:

- ekonomiksin tənqidi-institusionalizm v  neoinstitusionalizm
- neoklassik istiqamət
- keynsçilik və onun t kam l 
- merkantilizm
- monetarizm, təklif iqtisadiyyatı

464 P.Samuelson iqtisad elminin görkəmli nümayəndələrindən  c n  f rql ndirmişdir:

- C.Mill, D.Rikardo, A.Marşal
- A.Smit, D.Rikardo, K.Marks
- K.Marks, C.M.Keyns, A.Marşal
- A.Smit, K.Marks, C.M.Keyns
- C.M.Keyns, K.Marks, A.Marşal

465 Aşağıdakı təriflərdən hansı mütləq maksimum tələbat aiddir:

- hər bir insanın zəruri həyat səviyyəsini təmin edən tələbatdır
- istehsalın və elmi-texniki tərəqqinin nail olunmuş səviyyəsində tələbatın ödənilməsidir
-  mumi mənafelər prinsipi üzrə birləşən insanların tələbatıdır
- istehsalın son imkanlarına istiqamətlənən tələbatıdır
- insanların təhsilə, mədəniyyətə, dincəlməyə, yaradıcılığa cəhdinin təmin edilməsidir

466 Müasir insan tələbatının piramidasının başında nə durur:

- hörmətə və nəvazişə olan tələbat-digər insanlar tərəfindən hörmət
- sosial tələbat- insanlarla ünsiyyət, dostluq, sevgi və s. tələbat
- fizioloji tələbat- yeməyə, suya, paltara, mənzilə və s. tələbat
- özünü reallaşdırmağa tələbat- insanın qabiliyyətlərinin və imkanlarının təkmilləşdirilməsi
- təhlükəsizliyə tələbat- xarici düşmənlərdən, cinayətkarlardan, yoxsulluqdan müdafiə, xəstəlik zamanı köməyə tələbat

467 İnstitusional istiqamətin iqtisadi təhlilinin predmetini nə təşkil edirdi?

- mikroiqtisadiyyat
- istehsal dairəsi
- istehsal və tədavül dairəsi
- iqtisadi və qeyri-iqtisadi amillər
- tədavül dairəsi

468 İqtisadi model səciyyəsinə bilər, bu hesabla ki:

- iqtisadi sistemdə bazarların rolu və yolu ilə
- təsərrüfat forması ilə
- dövlətin iqtisadi rolu ilə
- hökumətin iqtisadi üsulların tətbiqi ilə
- mülkiyyət formasının olması ilə

469 İnstitusional iqtisadiyyat nədir?

- bunların hamısı doğrudur
- sosial cərəyandır
- qlobal problemdir
- formal və qeyri-formal qaydaların məcmusudur
- standart məhdudiyətdir

470 İnstitutsiya baxımından formal qanunlar və qeyri-formal qaydalar hansılardır?

- ictimai rifah uyğunsuzluğu
- transaksion xərclər konsepsiyası
- mübadilənin şəxsləndirilməsi
- konstitutsiya qanunvericilik, mülkiyyət hüququ, ənənələr, adətlər, əxlaqi qaydalar
- itgiləri minimumlaşdırmaq

471 "Assimmetrik informasiyalı bazarın tədqiqi" nəzəriyyəsinə görə Nobel mükafatına layiq görülən iqtisadçı kimdir?

- R.Mandell
- C.Hekman
- D.Mak-Fadden
- C.Stiqlis
- A.Sen

472 Aşağıdakı iqtisadçılardan hansılar səhmlər hərracında yeni metodun müəyyənləşdirilməsinə görə Nobel mükafatına layiq görülmüşlər?

- A.Sen, R.Merton
- C.Aksrlof, C.Stiqlis
- K.Daniel, V.Smit

- R.Merton, M.Şoulz
 L.Robert, M.Şoulz

473 Transaksion xərclər – mübadilə sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsilə əlaqədar xərclərdir?

- bu xərclər sərəncam vermək sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
 bu xərclər istehsal sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
 bu xərclər istehlak sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
 bu xərclər mübadilə sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
 bu xərclər istifadə etmək sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir

474 İstehsal həcmnin kapital elementlərinin artması hesabına artması:

- renta
 amortizasiya
 bank faizi
 investisiya
 mənfəət

475 Müəyyən müddətdən sonra kapitalın həm natural, həm də dəyərinə görə azalması:

- heç biri düz deyil
 fiziki aşınma
 mənəvi aşınma
 amortizasiya
 hamısı düzdür

476 "Faydalılıq" məfhumunu elm aləminə ilk dəfə kim daxil etmişdir:

- K.Marks
 A.Smit
 U.Cevons
 İ.Bentam
 K.Menger

477 "Son hədd faydalılığı" nəzəriyyəsini ilk dəfə kim şərhini vermişdir:

- A.Smit
 İ.Bentam
 K.Menger
 U.Cevons
 K.Marks

478 Faydalılığın ölçülməsinə iki əsas yanaşma:

- keynsçi və neoliberal
 istehsal və qeyri-istehsal
 marksist və klassik
 ordinalist və kardinalist
 keynsçi və monetar

479 Fərqsizlik əyriləri konsepsiyası hansı alimə aiddir:

- İ.Bentam
 R.Allen
 C.Hiks

- V.Pareto
 A.Smit

480 Bazarda tələbin formalaşmasını əks etdirir, onun kəmiyyət dəyişkənliyinin parametrini müəyyən edir:

- hamısı düzdür
 istehlakçı tələbatı
 istehlakçı təklifi
 istehlakçı davranışı
 istehlakçı tələbi

481 Məhsulun qiymətliliyi ona sərf olunan əməklə deyil, istehlakçıya səmərəli fayda gətirmək qabiliyyəti ilə müəyyənləşir. Bu nəzəriyyə:

- keynsçi nəzəriyyədir
 klassik nəzəriyyədir
 marksist nəzəriyyədir
 marjinalist nəzəriyyədir
 institusional nəzəriyyədir

482 Bir neçə nemət vahidinə bərabər olan hər istehlak vahidinin artımına bərabər əlavə faydalanma kəmiyyətinə:

- qeyri-funksional faydalılıq deyilir
 mənfəətlik deyilir
 rentabellik deyilir
 son faydalılıq deyilir
 funksional faydalılıq deyilir

483 İstehlak olunan nemətlərin kəmiyyətlərinin artımı, onun son faydalılığı ilə:

- rasionaldır
 düz mütənasibdir
 bərabərdir
 tərs mütənasibdir
 differensialdır

484 Nemətin qiymətliliyi ilə son faydalılığı arasındakı mütənasiblik:

- bərabərdir
 rasionaldır
 düz mütənasibdir
 tərs mütənasibdir
 differensialdır

485 Engel əyrisi göstərir:

- Y əmtəəsinin X əmtəəsi ilə əvəzləndikdə son hədd normasını
 istehlakçının pul gəliri ilə aldığı əmtəənin keyfiyyəti arasında asılılığı
 bazar qiymətinin dəyişməsi
 istehlakçının pul gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin miqdarı arasındakı asılılığı
 istehlakçının müvazinətli vəziyyəti

486 Bazar iqtisadiyyatı şəraitində məlum nemətə xas olan istehlak keyfiyyətindən asılı olaraq:

- qeyri-funksional təklif formalaşır
- funksional təklif formalaşır
- qeyri-funksional tələb formalaşır
- funksional tələb formalaşır
- qeyri-funksional tələbat formalaşır

487 Aşağıdakı iqtisadçılardan hansılar qərarların qəbul edilməsi psixologiyası və alternativ bazar mexanizmləri sahəsində tədqiqatlarına Nobel mükafatına layiq görülmüşlər?

- L.Robert, M.Ceyms
- R.Merton, M.Şoulz
- R.Merton, K.Mandell
- K.Daniel, V.Smit
- C.Stiqlis, M.Spens

488 Xarici təsirlər effektini tənzimləmək üçün korrektə olunmuş vergini kim təklif etmişdir:

- M.Fridman
- R.Kouz
- V.Pareto
- A.Piqu
- L.Valras

489 Aşağıdakılardan hansı I.Fişerin mübadilə düsturudur?

- heç biri doğru deyil
- $M \times P = V \times Q$
- $M \times Q = P \times V$
- $M \times V = P \times Q$
- $M \times V = P \times V$

490 Kapitalı «öz-özünə artan dəyər» kimi izah edən iqtisadçı kim olmuşdur?

- F.Kene
- A.Smit
- D.Rikardo
- K.Marks
- J.B.Sey

491 Bütün gəlirlərin mənbəyinin, o cümlədən torpaq rentasının da izafi dəyər olduğunu söyləyən iqtisadi nəzəriyyə:

- monetarist
- marjinal
- merkantilizm
- marksizm
- keynsçi

492 Kənd təsərrüfatında gəlirin bölgüsü və təkrar istehsalını təhlil edən ilkin iqtisadi məktəb:

- marksizm
- marjinalizm
- neoklassik
- fiziokrat
- merkantilizm

493 F.Kene fermerləri cəmiyyətin hansı sinfinə aid edirdi?

- sahibkarlara
- mülkiyyətçi sinfə
- qeyri-məhsuldar, səmərəsiz sinfə
- məhsuldar sinfə
- sənətkarlığa

494 F.Kenenin fikrincə «Xalis məhsul» harada yaranır?

- sənayedə
- ticarətdə
- sənətkarlıqda
- kənd təsərrüfatında
- tədavüldə

495 Bazar iqtisadiyyatına xarakterikdir:

- gəlirlərin təqribən eyniliyi
- gəlirlərin yüksək səviyyəsi
- gəlirlərin aşağı səviyyəsi
- gəlirlərin qeyri-bərabərliyi
- gəlirlərin səviyyəsində sərbəst tərəddüdlər

496 Libertalizm, utilitarizm və eqalitarizm-bu:

- istehlakçı davranışı nəzəriyyələri
- neoklassik sintez nəzəriyyələri
- sosial bazar təsərrüfatı nəzəriyyələri
- sosial ədalət nəzəriyyələri
- sosial yardım nəzəriyyələri

497 Sosial ədalət nəzəriyyəsinə aid deyil:

- bütün sadalananlar aiddir
- libertarizm
- utilitarizm
- monetarizm
- eqalitarizm

498 Ümumi rifahın multiplikator modelinin keynsçiliyin gəlirin multiplikatoru modelindən fərqi nədir?

- ümumi rifahın artmasının həmin fərdin rifahının birdəfəlik artımı dərəcəsinə nisbəti kimi çıxış edir
- makroiqtisadi göstəricilər qismində çıxış edən multiplikator yeganədir
- fərdlərin rifah səviyyəsinin ardıcıl dəyişməsinə müvafiq olaraq ümumi rifah dəyişilir
- cəmiyyətin hər bir üzvünün onun ictimai əhəmiyyətini xarakterizə edən ayrıca multiplikatoru vardır
- bir fərdin rifahının birdəfəlik artması nəticəsində sonsuz zaman kəsiyində əldə olunmuş ümumi rifahın cəmi artır

499 Piquya görə rifah hansı komponentdən ibarətdir:

- rifah və ictimai faydalılıq
- rifah və həzz
- iqtisadi və qeyri-iqtisadi rifah
- kreativ və utilitarist rifah

○ ictimai və fərdi rifah